

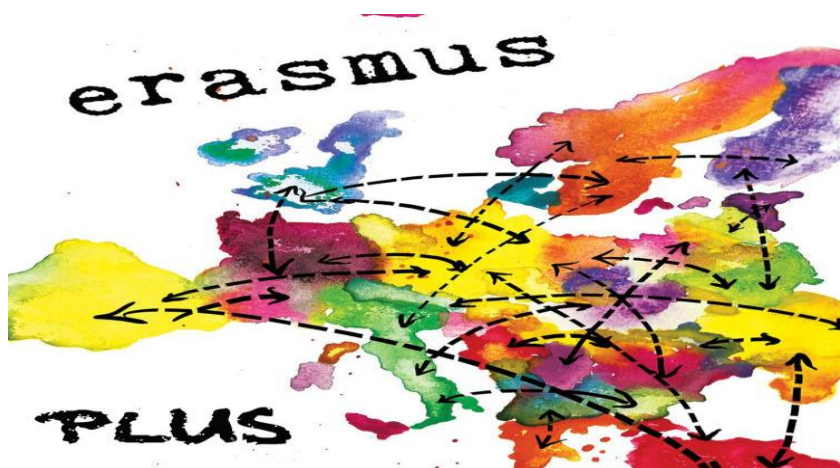
ΤΕΙ Κρήτης
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ ΓΙΑ ΤΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS +

ΦΟΙΤΗΤΕΣ: Κουκουβλή Ι. Αριστέα   ΑΜ:4375

Μαρακάκης Ι. Ευύχιος   ΑΜ:4512

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ : Ειρήνη Δήμου - Επίκ. Καθηγήτρια τμήματος Δ.Ε

ΗΡΑΚΛΕΙΟ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2017

ΤΕΙ Κρήτης
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Copyright © Κουκουβλή Αριστέα, Μαρακάκης Ευτύχιος, 2017. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved. Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Κρήτης δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για τη διεκπεραίωση της παρούσας Πτυχιακής Εργασίας, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την εισηγήτρια και καθηγήτρια μας Δήμου Ειρήνη για τη συνεργασία και την πολύτιμη συμβολή της στην ολοκλήρωση της, τους υπεύθυνους του Γραφείου Διεθνών Σχέσεων του ΑΤΕΙ Κρήτης και τον Κύριο Καλιακάτσο για τις συμβουλές και την βοήθεια στην διανομή των ερωτηματολογίων. Τέλος, θέλουμε να ευχαριστήσουμε όσους βοήθησαν στην εκπόνηση της πτυχιακής μας εργασίας με τον οποιοδήποτε τρόπο.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το θέμα της εργασίας αφορά την μελέτη πληροφόρησης των φοιτητών του ΤΕΙ Κρήτης σχετικά με το πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών Erasmus+ αλλά και τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να ενισχυθεί και να συστηματοποιηθεί η ενημέρωση των φοιτητών γύρω από το θέμα αυτό, ώστε να ενθαρρυνθούν και να συμμετάσχουν πιο ενεργά στο πρόγραμμα. Δυστυχώς ο σημερινός φοιτητής/τρια δεν είναι αρκετά ενημερωμένος για τις ευκαιρίες που του παρέχονται κατά τη διάρκεια των σπουδών του. Τρανταχτό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση των διεθνών προγραμμάτων ανταλλαγών φοιτητών καθώς οι εμπειρίες που λαμβάνει κάποιος από μια τέτοια ευκαιρία είναι ανεκτίμητης αξίας. . Για την παρούσα έρευνα διεξήχθη πρωτογενής έρευνα σε 216 φοιτητές του ΤΕΙ Κρήτης που ερωτήθηκαν σχετικά με τις γνώσεις και την ενημέρωση που έχουν γύρω από τον θεσμό του Erasmus. Τα αποτελέσματα της πρωτογενούς αυτής έρευνας έδειξαν ότι βασική πηγή ενημέρωσης για το Erasmus αποτελούν οι συμφοιτητές και το διαδίκτυο.

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the level of information provided to students at the Technological Educational Institute of Crete with respect to the Erasmus + students' exchange program. Moreover, the study seeks to identify additional and more systematic ways to enhance students' information on the benefits gained through such programs, in order to encourage them to participate more actively in the program. Unfortunately, current students are not aware of the opportunities that are being offered through exchange and mobility programs during their studies. Erasmus+ is an exchange program that offers students such an exciting experience. The current study was based on a primary research that has been conducted on 216 TEI Crete students, who were asked about their current knowledge and information with respect to the Erasmus+ program. The results of the survey indicated fellow students and Internet as the main sources of information on the Erasmus+ program.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

COPYRIGHT.....	2
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	3
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
ABSTRACT.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8

A.ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ERASMUS+.....</u>	9
1.1 Γνωριμία με τον θεσμό.....	9
1.2 Χαρακτηριστικά του προγράμματος.....	11
1.3 Ιστορικά δεδομένα του προγράμματος.....	18
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....</u>	25
2.1 Το Erasmus στην Ελλάδα.....	25
2.2 Γενικά Χαρακτηριστικά της Ελλάδας.....	29
2.3 Προηγούμενες έρευνες γύρω από τον θεσμό του Erasmus.....	32
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:Η ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.....</u>	35
3.1 Πληροφοριακή Παιδεία.....	35
3.2 Η ψηφιοποίηση της πληροφορίας, η πληθώρα και η πολυπλοκότητα των πληροφοριών.....	39
3.3 Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.....	41

B.ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....</u>	43
4.1 Σκοπός πρωτογενούς Έρευνας.....	43
4.2 Σχεδιασμός της Έρευνας.....	44
4.3 Διεξαγωγή της έρευνας.....	48

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5:ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	49
5.1 Αποτελέσματα.....	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6:ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΣΤΑΣΕΙΣ	66
6.1 Συμπεράσματα.....	66
6.2 Προτάσεις Βελτίωσης πληροφόρησης φοιτητών.....	67
6.3 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα.....	68
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	69
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1	74
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2	81
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3	83
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ4	84

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ουσία της Ευρώπης και ιδιαίτερα της ευρωπαϊκής ένωσης βασίζεται στην αμοιβαία συνεργασία και την πολιτισμική και οικονομική συνύπαρξη των συμμετεχόντων κρατών. Μια από τις πιο σημαντικές ενέργειες που έχουν λάβει χώρα για την βελτίωση και την εξέλιξη των ανωτέρω αποτελεί το πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών, Erasmus+. Σκοπός του είναι η σύσφιξη σχέσεων και η δημιουργία μιας Ευρώπης χωρίς τοίχους και σύνορα που να απομονώνουν τα μέλη της. Με μία πληθώρα δραστηριοτήτων κάτω από την “ομπρέλα” του Erasmus εκατομμύρια φοιτητές έχουν επισκεφτεί, έχουν εργαστεί και έχουν ζήσει για αρκετό χρονικό διάστημα σε ξένες χώρες βιώνοντας με αυτό τον τρόπο μια διαφορετική καθημερινότητα που τους προσφέρει μια διαφορετική οπτική για τον σύγχρονο κόσμο.

Έτσι είναι ανήκουστο την στιγμή που δίδονται τέτοιες ευκαιρίες να υπάρχουν φοιτητές που να τις αγνοούν. Η παρούσα εργασία, στην προσπάθεια εξάλειψης αυτού του γεγονότος επιχειρεί να καλύψει το θέμα της ελλιπούς πληροφόρησης και της γενικότερης αδιαφορίας που υπάρχει για το πρόγραμμα Erasmus στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση, της εύρεσης των παραγόντων που οδήγησαν εκεί και των αντίστοιχων προτάσεων που θα δράσουν σαν αντικίνητρα της προαναφερόμενης άγνοιας.

Συνοπτικά, η εργασία αρχικά θα αναλύσει μέσω μίας πρωτογενούς έρευνας που σκοπό έχει τη διερεύνηση του βαθμού πληροφόρησης, των φοιτητών του ΤΕΙ Κρήτης γύρω από τα προγράμματα ανταλλαγών, η αναζήτηση των αιτιών πιθανής αδιαφορίας τους για συμμετοχή σε αυτά τα προγράμματα και αναζήτηση προτάσεων για την αντιστροφή αυτών των τάσεων και την αντιμετώπιση του προβλήματος της ελλιπούς πληροφόρησης.

Θα αναλυθεί η έννοια, η ιστορία και η εξέλιξη του θεσμού με την πάροδο των χρόνων καθώς και κάποια στατιστικά δεδομένα που θα μας δείξουν με αριθμούς την σημαντικότητα προγράμματος. Έπειτα θα γίνει μια πιο εξειδικευμένη ανάλυση όσον αφορά το ελληνικό κράτος με την περαιτέρω παρουσίαση στατιστικών δεδομένων και ποικίλων ερευνών που έχουν πραγματοποιηθεί για την ουσιαστική κατανόηση της κατάστασης της χώρας μας σε σχέση με το θεσμό της ανταλλαγής φοιτητών. Στο τέλος του ερευνητικού κεφαλαίου θα έρθουμε σε επαφή με την έννοια της πληροφορίας και της πληροφοριακής παιδείας. Πιο αναλυτικά θα αναλύσουμε την ύπαρξη του εγγράμματος ατόμου, της κριτικής σκέψης, της ψηφιακής πληροφόρησης κ.α. Στο δεύτερο κεφάλαιο θα παρατεθούν κατά κύριο λόγο η διαδικασία διεξαγωγής, τα αποτελέσματα και τα αντίστοιχα συμπεράσματα που θα αναδειχθούν από την πρωτογενή έρευνα που θα πραγματοποιηθεί και θα περιλαμβάνει ερωτηματολόγια που θα συμπληρώσουν οι μαθητές και συνεντεύξεις που θα συλλέξουν τις απόψεις μαθητών που συντονίζουν και απασχολούνται με την διεξαγωγή του θεσμού.

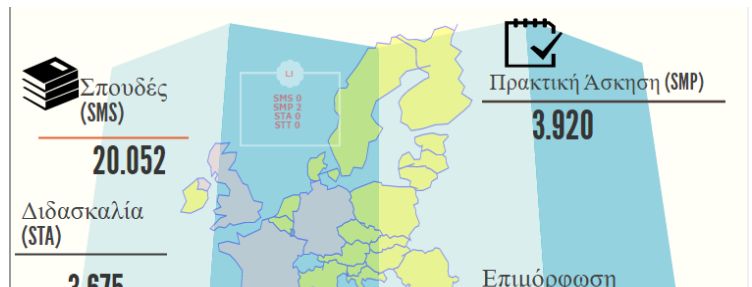

Α. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ERASMUS+

1.1 Γνωριμία με τον θεσμό

Η πρωτοβουλία του Erasmus ,που απαντάει στο ακρωνύμιο European Region Action Scheme for the Mobility of University Students, αποτελεί το μεγαλύτερο πρόγραμμα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών, προσωπικού και μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην ιστορία της Ευρώπης και της ευρωπαϊκής ένωσης. Ιδρύθηκε το 1876 και έχει προσφέρει σε εκατομμύρια σπουδαστές την ευκαιρία να γνωρίσουν, να νιώσουν και να βιώσουν την ζωή μακριά από την πατρίδα τους. Με επιλογές ανάμεσα σε παραπάνω από 30 χώρες αλλά και 4000 ιδρύματα υποδοχής σε ευρωπαϊκό επίπεδο ο κάθε φοιτητής τηρώντας κάποιες απλές προϋποθέσεις έχει την δυνατότητα να επεκτείνει τις γνώσεις του, να εμπλουτίσει τις εμπειρίες του και να γαλουχήσει την προσωπικότητα του με έναν από τους αποδοτικότερους και πιο διασκεδαστικούς τρόπους.

Εικόνα1: Άτομα που συμμετείχαν στ Erasmus

Πηγή: I.K.Y (2014)

Παράλληλα, όπως θα δούμε και παρακάτω μέσω του Erasmus Mundus οποιοσδήποτε μαθητής από οποιαδήποτε πλευρά του κόσμου θα μπορεί να συμμετέχει στο πρόγραμμα. Γενικότερα κάτω από την ομπρέλα του Erasmus+ υπάρχουν πολυάριθμα και ποικίλα προγράμματα τα οποία αφορούν όλες τις ηλικίες που έχουν να κάνουν με τον κλάδο της εκπαίδευσης. Η Δράση του προγράμματος Erasmus+ για το τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης συνδέεται άρρηκτα με το πρόγραμμα Erasmus και επιχορηγεί την κινητικότητα φοιτητών και προσωπικού σε Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης σε Χώρες που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα. Λόγω της μεγάλης αναγνωσιμότητας του προγράμματος Erasmus, έδωσε το όνομά του στο νέο πρόγραμμα Erasmus+.

Η κινητικότητα φοιτητών και προσωπικού στο εξωτερικό κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική διότι τα οφέλη που αποκομίζουν οι μετακινούμενοι είναι πολλά.

Μέσω της Κινητικότητας οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν νέες δεξιότητες και προσόντα, τα οποία συμβάλουν στη προσωπική τους ανάπτυξη. Συγκεκριμένα, δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές να βελτιώσουν τις γλωσσικές ικανότητές τους, να αναπτύξουν διαπολιτισμικές δεξιότητες, να εξελιχθούν σε Πολίτες της Ευρώπης, ενώ επιπλέον οι φοιτητές που μετακινούνται για πρακτική άσκηση μπορούν να αποκτήσουν πολύτιμη εργασιακή εμπειρία σε επιχείρηση /οργανισμό του εξωτερικού.

Επιπλέον, μέσω της κινητικότητας δίνεται η ευκαιρία στους καθηγητές και το προσωπικό Ιδρυμάτων, να αναβαθμίσουν τις δεξιότητές τους, να ανταλλάξουν καλές πρακτικές και να αποκτήσουν σημαντικές εμπειρίες.

Η ποιότητα της εκπαίδευσης και η ελκυστικότητα των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης ενισχύονται και μέσω των Κοινών Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών που μπορούν να υλοποιήσουν Όμιλοι Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης. Συγχρόνως, επιχορηγούνται από το Πρόγραμμα υποτροφίες που απευθύνονται σε φοιτητές χωρών της Ε.Ε., κυρίως όμως σε φοιτητές από χώρες εταίρους, οι οποίοι λαμβάνουν και αυξημένο ποσό υποτροφίας.

Το νέο πρόγραμμα Erasmus+ επιδιώκοντας να βοηθήσει νέους που ενδιαφέρονται να πραγματοποιήσουν έναν πλήρη κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προβλέπει και τη χορήγηση δανείων με ευνοϊκούς όρους αποπληρωμής. Η δυνατότητα αυτή αναμένεται να προσφέρεται από το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 και οι φοιτητές θα πρέπει να απευθύνονται στις τράπεζες της χώρας τους. Διευκρινίζεται ότι μόνο τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης, τα οποία έχουν πιστοποιηθεί με το Πανεπιστημιακό Χάρτη Erasmus+ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορούν να υποβάλλουν στην Εθνική Μονάδα, αίτηση χρηματοδότησης δραστηριοτήτων κινητικότητας στο πλαίσιο της Δράσης αυτής.

1.2 Χαρακτηριστικά του προγράμματος

➤ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Όπως είναι και λογικό η ύπαρξη ενός τέτοιου προγράμματος σε τέτοιο μέγεθος έχει την ουσιαστική μακροχρόνια μετάλλαξη της ζωής όχι μόνο των συμμετεχόντων αλλά αντιθέτως αποβλέπει σε αλλαγές σε ευρωπαϊκό και πιθανότατα σε παγκόσμιο επίπεδο. Κύριοι στόχοι του προγράμματος είναι η όσον το δυνατόν πιο δίκαιη παροχή ευκαιριών από την πλευρά της επιλογής των υποψηφίων όσον αφορά αυτή την γλωσσική, εκπαιδευτική και πολιτισμική εμπειρία. Η γενικότερη βελτίωση του ιδρύματος και της χώρας υποδοχής σε εκπαιδευτικό και οικονομικό επίπεδο, η παράλληλη ανάπτυξη και σύσφιξη των σχέσεων των συμβαλλόμενων χωρών αλλά και η αντίστοιχη κοινωνική ανάπτυξη που θα αναδειχθεί από μια καινούργια γενιά με ανοιχτόμυαλες ιδέες, διευρυμένους ορίζοντες και θετική θέση στην αλλαγή. Επίσης κύριος στόχος είναι η οικονομική υποστήριξη χαμηλότερων κοινωνικών τάξεων που δεν θα είχαν την δυνατότητα για ένα τέτοιο ταξίδι όχι μόνο με την χρηματική έννοια αλλά και με την έννοια της σωματικής δυσκολίας όπως μια αναπηρία. (Δελτίο Τύπου, 2014) Τέλος η παροχή ευκαιριών σε αθλητικό επίπεδο καθώς το πρόγραμμα προσφέρει και τις ανάλογες αθλητικές ευκαιρίες σε ένα μεγάλο αριθμό φοιτητών προάγοντας με αυτό τον τρόπο ένα πιο υγιές και καλύτερο πρότυπο. Έτσι διάμεσου των παραπάνω ο θεσμός του Erasmus+ επιθυμεί στην δημιουργία μίας βελτιωμένης κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής πραγματικότητας η οποία θα προέρχεται από τον φοιτητή του παρόντος και θα αναπτυχθεί περαιτέρω με την μετάδοση της στον φοιτητή του μέλλοντος. Το Erasmus+ δίνει τη δυνατότητα σε φοιτητές εγγεγραμμένους σε Ίδρυμα Ανώτατης Εκπαίδευσης, σε όλα τα επίπεδα σπουδών (προπτυχιακό, μεταπτυχιακό, διδακτορικό) να μετακινηθούν για σπουδές σε συνεργαζόμενο Ίδρυμα του εξωτερικού με πλήρη αναγνώριση για το διάστημα των σπουδών τους και με διάρκεια κινητικότητα από 3-12 μήνες. Παρακάτω λοιπόν θα γίνει μια μικρή ανάλυση των στοιχείων που χαρακτηρίζουν το πρόγραμμα.

➤ ΧΩΡΕΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ

Οι επιλέξιμες χώρες για κινητικότητα φοιτητών και προσωπικού είναι:

Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)

Αυστρία, Εσθονία, Ιταλία, Πορτογαλία, Βέλγιο, Φινλανδία, Λετονία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Γαλλία, Λιθουανία, Σλοβακία, Κροατία, Γερμανία, Λουξεμβούργο, Σλοβενία, Κύπρος, Ελλάδα, Μάλτα, Ισπανία, Δημοκρατία της Τσεχίας, Ολλανδία, Ουγγαρία, Σουηδία, Δανία, Ιρλανδία, Πολωνία, Ηνωμένο Βασίλειο

Χώρες που δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ)

ΠΓΔΜ, Λιχτενστάιν, Τουρκία, Ισλανδία, Νορβηγία

➤ **ΔΙΑΡΚΕΙΑ:**

Κάθε φοιτητής έχει την δυνατότητα να σπουδάσει αλλά και να εργαστεί από δύο μήνες μέχρι ένα χρόνο. Τα παραπάνω μπορούν να συμβούν συνδυαστικά(1 εξάμηνο σπουδές και 1 πρακτική) ή όχι (μόνο σπουδές για 2 εξάμηνα). Οι φοιτητές πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι τουλάχιστον στο 2ο έτος σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης.Υπάρχει επίσης η δυνατότητα να πραγματοποιήσουν Πρακτική Άσκηση σε φορέα υποδοχής του εξωτερικού με πλήρη αναγνώριση για το διάστημα του έργου τους και με διάρκεια κινητικότητας από 2-12 μήνες.

Οι φοιτητές μπορούν να αξιοποιήσουν αυτή τη δυνατότητα από το πρώτο έτος των σπουδών τους. Οι φοιτητές μπορούν να μετακινηθούν για σπουδές ή πρακτική άσκηση σε όλους τους κύκλους των σπουδών, συνολικά 12 μήνες σε κάθε κύκλο σπουδών (π.χ. 12 μήνες κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών, 12 μήνες κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών και 12 μήνες κατά τη διάρκεια του διδακτορικού τους).

Οι πρόσφατοι απόφοιτοι στο πρώτο έτος της αποφοίτησής τους, μπορούν να μετακινηθούν για πρακτική άσκηση με την προϋπόθεση α) να έχει εγκριθεί η αίτησή τους την οποία θα έχουν υποβάλει όσο είναι φοιτητές στο τελευταίο έτος και β) να έχει υπογραφεί το Learning Agreement for Placement όσο διατηρούν τη φοιτητική τους ιδιότητα.

➤ **ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ:**

Κάθε επιλαχών λαμβάνει μία επιχορήγηση η οποία καλύπτει μερικώς τα έξοδα της διαμονής στο εξωτερικό. Σαφώς η επιχορήγηση αυτή διαφέρει από χώρα σε χώρα αφού διαφέρει το κόστος διαβίωσης οπότε και το μέγεθος των χρημάτων που χρειάζεται κάθε υποψήφιος. Τα ποσά κυμαίνονται κατά προσέγγιση στα 250 ευρώ ανά μήνα αλλά διαφέρουν όσον αφορά την πρακτική όπου μπορούμε να ξεπεράσουμε το παραπάνω ποσό σε χώρες όπως η Νορβηγία. Υπάρχουν βέβαια και ειδικές περιπτώσεις όπου η επιχορήγηση του υποψηφίου μπορεί να αυξηθεί αν πρόκειται για άτομα με ειδικές ανάγκες. Τέλος θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι φοιτητές θα χρειαστεί πιθανώς να πληρώσουν κάποιο παράβολο αλλά και μια εγγύηση για την διαμονή τους στο εξωτερικό την οποία και θα παραλάβουν πίσω στο τέλος του προγράμματος. Οι φοιτητές που μετακινούνται για σπουδές σε Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης χωρών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα, λαμβάνουν ένα ποσό ως μηνιαία επιχορήγηση ανάλογα με τη Χώρα υποδοχής.

Οι φοιτητές που μετακινούνται για πρακτική άσκηση σε Οργανισμούς/Φορείς υποδοχής σε χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα, λαμβάνουν ένα ποσό ως μηνιαία επιχορήγηση ανάλογα με τη Χώρα υποδοχής αυξημένο κατά 130 ευρώ από το ποσό που λαμβάνουν οι φοιτητές που μετακινούνται για σπουδές. Η παροχή ισχύει μόνο για τους φοιτητές που μετακινούνται για Σπουδές.

Οι φοιτητές που προέρχονται από κοινωνικά ευπαθείς ομάδες δικαιούνται προσαύξηση 100 ευρώ/μήνα, επί της μηνιαίας επιχορήγησης που λαμβάνουν οι φοιτητές που μετακινούνται για σπουδές.

Τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία καθορίζονται οι κοινωνικά ευπαθείς ομάδες είναι τα ακόλουθα:

- Οι φοιτητές των οποίων το οικογενειακό εισόδημα δεν υπερβαίνει τις 8.000 ευρώ κατά το πλέον πρόσφατο οικονομικό έτος
- Οι φοιτητές που προέρχονται από πολύτεκνες οικογένειες (4 τέκνα και άνω τα οποία βρίσκονται στο εκπαιδευτικό σύστημα) και των οποίων το οικογενειακό εισόδημα δεν υπερβαίνει τις 20.000 ευρώ κατά το πλέον πρόσφατο οικονομικό έτος.

➤ **ΜΑΘΗΜΑΤΑ:**

Οι φοιτητές που έχουν επιλεγεί από το Ίδρυμά τους να μετακινηθούν για σπουδές ή για πρακτική άσκηση θα πρέπει να υπογράψουν Σύμβαση Επιχορήγησης Erasmus+ για σπουδές και πρακτική άσκηση πριν την μετακίνησή τους στο εξωτερικό. Οι επιλεγέντες φοιτητές θα πρέπει να έχουν συμφωνήσει και να έχουν υπογράψει τη Συμφωνία Μάθησης για σπουδές (Learning Agreement for studies) ή τη Συμφωνία Μάθησης για πρακτική άσκηση (Learning Agreement for Traineeships) με το Ίδρυμά τους και το Ίδρυμα /Φορέα Υποδοχής προκειμένου να εξασφαλίζεται η αναγνώριση της περιόδου κινητικότητας τους στο εξωτερικό.

Κατ' αρχάς στην πλειοψηφία των ιδρυμάτων υπάρχει πλήρης αναγνώριση των μαθημάτων που διδάσκονται στην διάρκεια του προγράμματος. Υπάρχουν όμως και σχολές οι οποίες δεν αναγνωρίζουν τα μαθήματα τα οποία έχουν περαστεί στο εξωτερικό ακόμα και αν το αντικείμενο του μαθήματος είναι σχετικό. Επίσης ένα βασικό χαρακτηριστικό των μαθημάτων που θα διδαχθούν είναι η αντιστοιχία τους με αυτά του ιδρύματος υποδοχής και του ιδρύματος αποστολής. Θα πρέπει να βρεθούν μαθήματα τα οποία έχουν το ίδιο κυρίως περιεχόμενο και να διδάσκονται και από τα δύο ιδρύματα αλλιώς δεν θα υπήρχε και λόγος σπουδών. Ο αριθμός των μαθημάτων που διδάσκονται ανά εξάμηνο κατά προσέγγιση είναι 5 έως 7 μαθήματα δηλαδή περίπου 30 ECTS μονάδες μαθημάτων εάν δεν συμπληρωθούν οι ώρες διδασκαλίας μπορούμε να επιλέξουμε και μαθήματα που διδάσκονται στα Αγγλικά (συνήθως) και αφορούν την κουλτούρα, τον πολιτισμό και την ιστορία της χώρας.

➤ **ΣΙΤΙΣΗ ΚΑΙ ΣΤΕΓΑΣΗ:**

Όσον αφορά την διαμονή των φοιτητών τα διάφορα ιδρύματα υποδοχής παρέχουν στους φοιτητές κτίρια εξοπλισμένα και επιπλωμένα για τα οποία όμως θα πρέπει να καταβάλλεται κάποιο ενοίκιο κάθε μήνα. Αυτό είναι σαφώς πιο μικρό σε σχέση με το ενοίκιο κάποιας μικρής κατοικίας και στην ουσία καλύπτεται από την

επιχορήγηση των φοιτητών. Συνήθως χώροι όπως των πλυντηρίων και της κουζίνας είναι κοινοί. Επίσης μπορεί να υπάρχουν και άλλες εγκαταστάσεις όπως γυμναστήρια, γήπεδα, μίνι-μάρκετ κ.τ.λ. για την καλύτερη εξυπηρέτησή τους.

Για την σίτιση πέραν της (κοινής) κουζίνας στην οποία μπορούν να μαγειρέψουν μόνοι τους οι φοιτητές υπάρχει και η ανάλογη λέσχη ή λέσχες όπου με κάποιο μικρό αντίτιμο όποιος επιθυμεί θα μπορεί να γευματίσει τις πρωινές, μεσημεριανές ή βραδινές ώρες.

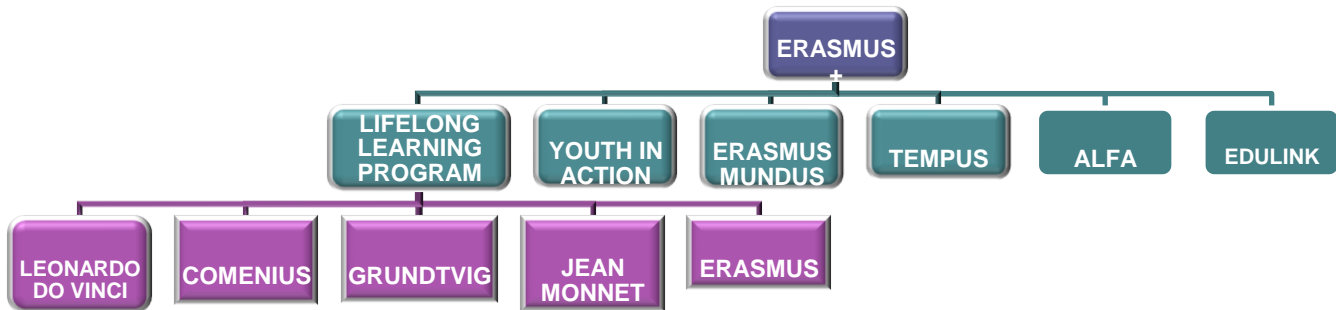
➤ **ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:**

Πέραν των επιλογών που οι υποψήφιοι θα κάνουν για τις δραστηριότητες τους το κάθε ίδρυμα υποδοχής έχει μία ομάδα εθελοντών φοιτητών ή αλλιώς ESN (Erasmus Student Network) οι οποίοι με πόρους της σχολής και κάποια συμβολή από τους φοιτητές οργανώνουν ταξίδια και διάφορες εκδηλώσεις. Τα ταξίδια συνήθως συμπεριλαμβάνουν ολιγοήμερες επισκέψεις σε τουριστικούς προορισμούς μέσα και έξω από την χώρα υποδοχής ενώ οι εκδηλώσεις συμπεριλαμβάνουν αθλητικές εκδηλώσεις, παρουσιάσεις κ

➤ **ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ**

Από το 2014 το Erasmus+ είναι η “πηγή” όλων των προγραμμάτων παίρνοντας την σκυτάλη από το LLP ή αλλιώς Lifelong Learning Program. Αυτό με τη σειρά του περιλαμβάνει κάποιους από τους πιο σημαντικούς θεσμούς. Παρακάτω θα γίνει μια περαιτέρω ανάλυση των προαναφερόμενων προγραμμάτων και των υποκατηγοριών τους όπως βλέπουμε και στο οργανόγραμμα

Το Erasmus+ (2014-2020), που ονομάζεται επίσης Erasmus Plus (+), καλύπτει όλα τα νέα προγράμματα στο πλαίσιο των € 14,7 δισεκατομμυρίων για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό. Το νέο πρόγραμμα Erasmus+ συνδυάζει όλα τα τρέχοντα προγράμματα της ΕΕ για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό, συμπεριλαμβανομένου του προγράμματος Δια Βίου Μάθησης (Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius, Grundtvig), νεολαία σε Δράση και πέντε διεθνών προγραμμάτων συνεργασίας (Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink και το πρόγραμμα για τη συνεργασία με τις εκβιομηχανισμένες χώρες. Ο κανονισμός του Erasmus+, υπογράφηκε στις 11 Δεκεμβρίου 2013.

Διάγραμμα 1: Κατηγοριοποίηση Προγραμμάτων

Πηγή: European Commission, 2017

1. Lifelong Learning Program: Ξεκινώντας από το 2007 το LLP θεωρείται ως ο προκάτοχος του Erasmus+ καθώς συμπεριελάμβανε προγράμματα τα οποία υποστήριζαν σχολικά, προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα όπως και προγράμματα εκπαιδευτικού προσωπικού τα οποία και θα αναλύσουμε περαιτέρω. Το 2014 έγινε και αυτό κομμάτι του Erasmus+ μέχρι και το τέλος του 2020. Τα προγράμματα τα οποία συμπεριλαμβάνει είναι τα εξής:

1.1 Leonardo da Vinci: Το συγκεκριμένο πρόγραμμα ειδικεύεται στην άσκηση πρακτικής, όμως δεν εξειδικεύεται στην πρακτική άσκηση υποψηφίων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Από επιχειρήσεις, ΑΕΙ και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς μέχρι μαθητές (Leonardo da Vinci IVT) και εκπαιδευτικούς (Leonardo da Vinci VETPRO) το παρών πρόγραμμα προωθεί την καινοτομία, την ποιότητα εργασίας, την ευρωπαϊκή κινητικότητα, την ανάπτυξη της γλωσσικής εκμάθησης κ.α.

1.2 Comenius: Αποσκοπεί στην βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος διαμέσου της ανάπτυξης διευρωπαϊκών σχολικών συνεργασιών σε που δεν ξεπερνούν το επίπεδο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Συμμετέχοντες στο πρόγραμμα Comenius είναι σχολεία, εκπαιδευτικά ιδρύματα, τοπικές και περιφερειακές αρχές εκπαίδευσης, σχολικές οργάνωσεις και γενικά φορείς της εκπαίδευσης.

1.3 Grundtvig: Το πρόγραμμα Grundtvig αποσκοπεί στην διδασκαλία και τις μαθησιακές ανάγκες του ενήλικου πληθυσμού. Μέσα από μαθήματα, εργαστήρια, και τις γενικότερες δράσεις του προγράμματος κάθε ενήλικας(μέχρι μια εύλογη ηλικία) έχει την δυνατότητα ανεξάρτητα από το κοινωνικό του υπόβαθρο, την οικονομική του κατάσταση ή τα προσωπικά του χαρακτηριστικά μπορεί να λάβει μέρος σε αυτή την ευρωπαϊκή πρωτοβουλία.

1.4 Jean Monnet : Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία η οποία αφορά μόνο ανώτερα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχει σαν κύριο αντικείμενο την γενικότερη προώθηση της γνώσης που αφορά την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Διαμέσου της έρευνας, της διδασκαλίας και της συζήτησης αναπτύσσονται θέματα που αφορούν την πολιτική, την ιστορία, τα οικονομικά και τους νόμους της ευρωπαϊκής ένωσης όπως και τις σχέσεις της με τον υπόλοιπο κόσμο.

1.5 Erasmus: Το πιο διαδεδομένο πρόγραμμα αλλά και το αντικείμενο της εργασίας το οποίο όπως πολλάκις αναφέραμε έχει να κάνει με την κινητικότητα μαθητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στον χώρο της Ευρώπης (συμπεριλαμβανομένης και της Τουρκίας). Δρα από το 1876 και συμπεριλαμβάνει και αυτό με τη σειρά του ευκαιρίες για μαθητές αλλά και προσωπικό.

2.Youth in action

Μία ακόμα μεγάλη πρωτοβουλία που έχει επεκτείνει τις δράσεις της σε όλο τον κόσμο σε ηλικίες που κυμαίνονται κυρίως από τα 13 μέχρι και τα 30. Υπηρετώντας την ιδεολογία του Erasmus+, προωθώντας την πολυπολιτισμικότητα, την ανάπτυξη της γλωσσικής ικανότητας, την κοινωνικοποίηση κ.ο.κ το Youth in Action μέσω της άτυπης εκπαίδευσης επιτυγχάνει την επιμόρφωση της νεολαίας και την εκπαιδευτική της ολοκλήρωση.

3.ErasmusMundus

Ένα ακόμα πρόγραμμα παγκόσμιας εμβέλειας που διαμέσου της προώθησης της ενεργητικότητας στον εκπαιδευτικό τομέα εμπλουτίζει αμοιβαία, με την ευμάθεια δεξιοτήτων, τις συμμετέχουσες κοινωνίες. Αυτά τα επιτυγχάνει με κινητικότητες φοιτητών για σπουδές και μεταπτυχιακά-ντοκτορά, βράβευση υποτροφιών και εκπαιδευτικά υποπρογράμματα που ενισχύουν τις σχέσεις και την εκπαιδευτική ολοκλήρωση. Το πρόγραμμα Erasmus Mundus είναι είναι προσανατολισμένο προς την παγκοσμιοποίηση της ευρωπαϊκής εκπαίδευσης. Το πρόγραμμα Erasmus είναι ανοικτό για τους Ευρωπαίους, το Erasmus Mundus είναι ανοικτή σε μη Ευρωπαίους με τους Ευρωπαίους είναι εξαιρετικές περιπτώσεις.

4.Tempus

Το πρόγραμμα Tempus ή αλλιώς “trans-European mobility scheme for university studies” είναι ένα πρόγραμμα εκπαιδευτικού προφανώς χαρακτήρα το οποίο αντίθετα με το Erasmus έχει παγκόσμιο χαρακτήρα αφού ανάμεσα στις χώρες που το συσσωματώνουν βλέπουμε κράτη της κεντρικής Ασίας και βορείου Αφρικής.

5.Alfa

Ένα ακόμα παγκοσμίου κλάσης πρόγραμμα το οποίο εμπεριέχει χώρες της Ευρώπης και της Λατινικής Αμερικής. Ενεργώντας από το 1994 και με ένα συνολικό προϋπολογισμό που ξεπερνά τα 160 εκατομμύρια την περίοδο 1994-2013 το πρόγραμμα Alfa έχει βελτιώσει την ποιότητα της εκπαίδευσης των συμμετεχόντων κρατών δημιουργώντας γέφυρες εκπαίδευσης και εμπορίου.

6.Edulink

Κάτι παρόμοιο με το προαναφερόμενο πρόγραμμα Alfa καθώς μιλάμε για μία εκπαιδευτική συνεργασία κυρίως ανάμεσα σε Ευρώπη και Αφρική

1.3 Ιστορικά δεδομένα του προγράμματος

Ιστορία του θεσμού

Το όνομα του προγράμματος προέρχεται από τον Ολλανδό φιλόσοφο Έρασμο, που είναι γνωστός ως αντίπαλος του δογματισμού, ο οποίος έζησε και εργάστηκε σε πολλά μέρη στην Ευρώπη για να διευρύνει τις γνώσεις του και να αποκτήσει νέες γνώσεις, και άφησε την περιουσία του στο Πανεπιστήμιο της Βασιλείας στην Ελβετία. Ταυτόχρονα, το όνομα Erasmus υπονοεί το Σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για την κινητικότητα των φοιτητών. (Βικιπαιδεία,2015)

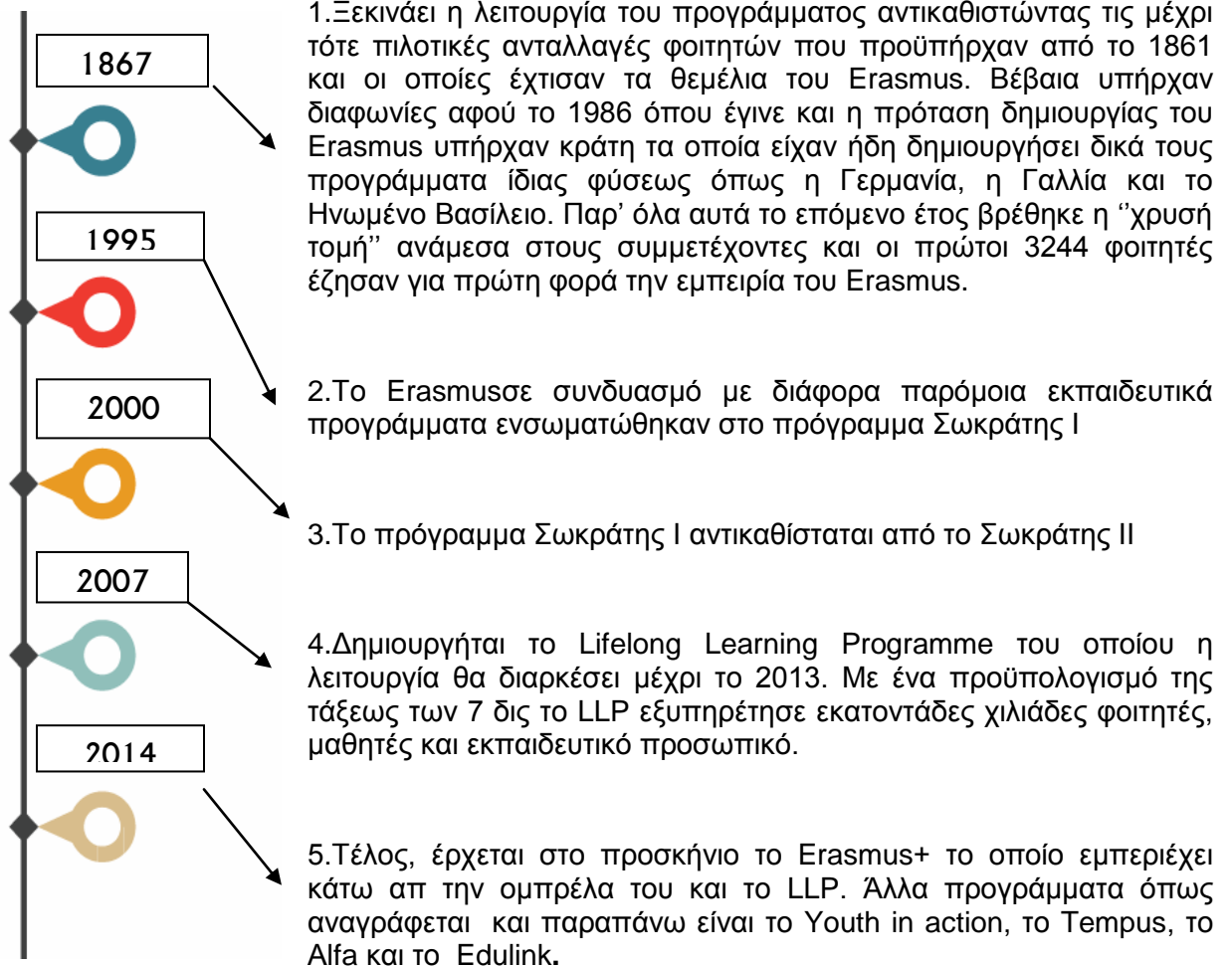
Εικόνα 2: Έρασμος.
Πίνακας του Χόλμπαϊν.
Πηγή: Wikipedia

Το πρόγραμμα Erasmus που απαρτιζόταν από 29 χρόνια λειτουργίας έχει γίνει ξεκάθαρο ότι αποτελεί την ναυαρχίδα της εκπαιδευτικής κινητικότητας στον Ευρωπαϊκό χώρο ενώ ο αριθμός των φοιτητών που έχει εξυπηρετήσει από τότε ξεπερνούν τα δύο εκατομμύρια. Το όνομα του θεσμού έχει θεσπιστεί προς τιμήν του Desiderius Erasmus του Rotterdam ο οποίος σαν υπέρμαχος της καταπολέμησης του δογματισμού ταξίδεψε και εργάστηκε σε πολλές χώρες κατανοώντας με αυτόν τον τρόπο την αξία της πολυπολιτισμικότητας και την ομορφιά της διαφορετικότητας. Την βαρύτητα των πίστευα του την βλέπουμε χαρακτηριστικά και από το γεγονός ότι δώρισε ολόκληρη την περιουσία του στο πανεπιστήμιο της Βασιλείας που εδρεύει στην Ελβετία. Μέχρι τη στιγμή που το πρόγραμμα Erasmus θεσπίστηκε τον Ιούνιο του 1987, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε την υποστήριξη με πιλοτικές ανταλλαγές σπουδαστών για έξι χρόνια. Πρότεινε το αρχικό πρόγραμμα Erasmus στις αρχές του 1986, αλλά η αντίδραση από τα τότε κράτη μέλη ποίκιλε με σημαντικά προγράμματα ανταλλαγής των δικών τους (κυρίως Γαλλία, Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο) ενώ ήταν γενικά εχθρικές, οι υπόλοιπες χώρες ήταν σε γενικές γραμμές υπέρ. Η ανταλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επιδεινώθηκαν, και η τελευταία απέσυρε την πρόταση στις αρχές του 1987 για να διαμαρτυρηθούν ενάντια στην ανεπάρκεια του τριετούς προϋπολογισμού που προτείνεται από ορισμένα κράτη μέλη. Ωστόσο, η AEGEE, η Association des États Généraux des Étudiants de l'Europe έπεισε τον Γάλλο Πρόεδρο Φρανσουά Μιτεράν για την υποστήριξη της χρηματοδότησης για το πρόγραμμα Erasmus. Στους επόμενους μήνες έγινε κάποιος συμβιβασμός με την πλειονότητα των κρατών μελών, καθώς και το πρόγραμμα εγκρίθηκε με απλή πλειοψηφία τον Ιούνιο του 1987. (Βικιπαιδεία,2015). Το πρόγραμμα δημιουργήθηκε την περίοδο 1981-1986 μετά τις πιλοτικές ανταλλαγές σπουδαστών, και παρά το γεγονός ότι εγκρίθηκε επίσημα μόνο λίγο πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 1987-1988, υπήρχε ακόμη η δυνατότητα για 3.244 μαθητές να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα Erasmus κατά το πρώτο έτος. Το 2006, πάνω από 150.000 φοιτητές, ή σχεδόν το 1% του ευρωπαϊκού πληθυσμού των φοιτητών, έλαβε μέρος. Το ποσοστό είναι υψηλότερο για τους πανεπιστημιακούς διδάσκοντες, καθώς η κινητικότητά τους μέσω του Erasmus ανέρχεται στο 1,9% του πληθυσμού των εκπαιδευτικών στην Ευρώπη, ή 20.877 άτομα. Κατά τα τελευταία είκοσι χρόνια, πάνω από δύο εκατομμύρια φοιτητές έχουν επωφεληθεί από τις υποτροφίες Erasmus, και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποσκοπούσε να φτάσει συνολικά τα 3 εκατομμύρια έως το 2012

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ERASMUS

Διάγραμμα 2:
Χρονοδιάγραμμα Erasmus
Πηγή: Wikipedia (2014)

Η συμβολή του θεσμού στο εκπαιδευτικό σύστημα (αποτελέσματα ερευνών που δείχνουν την επιτυχία του θεσμού, στατιστικά στοιχεία παλαιότερων χρόνων).

Ιστορικό Διάγραμμα Erasmus

1987-1988

2014-2015

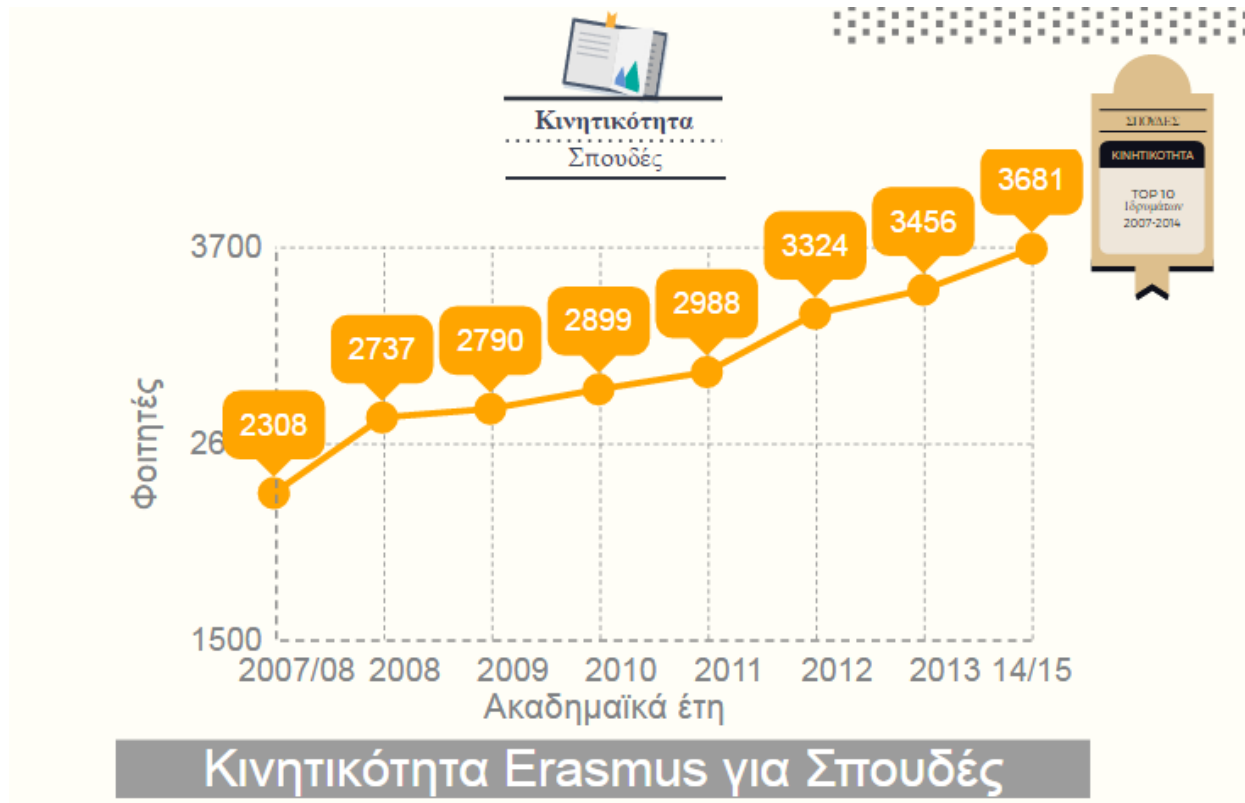
37 ΦΟΙΤΗΤΕΣ

5044 ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Διάγραμμα 3: Ιστορικό Διάγραμμα Erasmus
Πηγή: I.K.Y (2015)

Όπως φαίνεται και στο παραπάνω διάγραμμα το πρόγραμμα ξεκίνησε με 37 φοιτητές το 1987 και μέχρι το 2015 που έγινε η έρευνα έφτασαν οι φοιτητές περίπου τις 6.000 φυσικά σήμερα ο αριθμός είναι πολύ μεγαλύτερος.

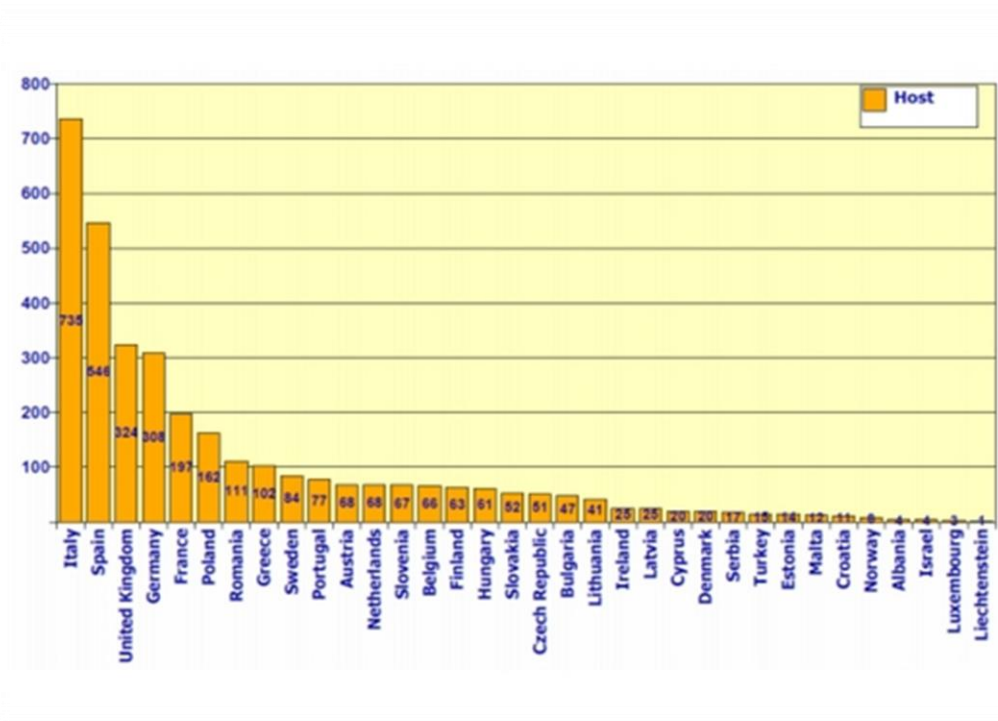
Διάγραμμα 4: Κινητικότητα Erasmus για σπουδές Πηγή:ESN GREECE

:

Στο παραπάνω διάγραμμα βλέπουμε την κινητικότητα των φοιτητών για σπουδές από το 2007-2008 μέχρι το 2014-2015.

ΟΙ ΧΩΡΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΕΠΙΣΚΕΦΙΜΟΤΗΤΑ

Διάγραμμα 5:Χώρες με την μεγαλύτερη επισκεψιμότητα.
Πηγή:European Commission (2014)

Οι 5 πιο διάσημες χώρες για τους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα είναι αρχικά η Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Γερμανία και Γαλλία όπως φαίνεται και παραπάνω.

Οι 10 πιο διάσημες χώρες που λαμβάνουν φοιτητές

Πίνακας 1: Οι 10 πιο διάσημες χώρες που λαμβάνουν φοιτητές

Rank	Country	Number of students
1	Spain	42,537
2	Germany	32,871
3	UK	30,183
4	France	29,558
5	Italy	21,564
6	Poland	13,101
7	Portugal	11,459
8	Netherlands	11,445
9	Belgium	10,666
10	Sweden	9,754

Πηγή: Ellie Bothwell (2017)

Παρόλο που το Ηνωμένο Βασίλειο εξακολουθεί να είναι ένας από τους πιο δημοφιλείς προορισμούς Erasmus +, ο Michael Arthur, πρόεδρος του Πανεπιστημιακού Κολλεγίου του Λονδίνου, δήλωσε στην Επιτροπή Παιδείας στις 25 Ιανουαρίου ότι οι αιτήσεις των φοιτητών της ΕΕ για θέσεις σε πανεπιστήμια του Ηνωμένου Βασιλείου είχαν μειωθεί κατά περισσότερο από 7% φέτος. Σύμφωνα με τα στοιχεία του προγράμματος Erasmus +, η Γαλλία (5,269), η Ισπανία (4,381), η Ιταλία (2,704) και η Ολλανδία (2,021) είναι οι πέντε πρώτες χώρες καταγωγής των σπουδαστών που έρχονται στο Ηνωμένο Βασίλειο. Περισσότερο από το ένα πέμπτο (21%) των φοιτητών που πήγαν στην Ισπανία ήταν από την Ιταλία

Οι 10 πιο διάσημες χώρες που αποστέλλουν φοιτητές

Πίνακας 2: Οι 10 πιο διάσημες χώρες που αποστέλλουν φοιτητές

Rank	Country	Number of students
1	France	39,985
2	Germany	39,719
3	Spain	36,842
4	Italy	31,051
5	Poland	16,735
6	UK	14,801
7	Turkey	14,665
8	Netherlands	12,397
9	Belgium	8,632
10	Czech Republic	8,226

Πηγή: Ellie Bothwell(2017)

Τα προκαταρκτικά αποτελέσματα δείχνουν ότι η πρακτική άσκηση αυξάνεται σε δημοτικότητα, αντιπροσωπεύοντας το 27% της συνολικής κινητικότητας σπουδών το 2015. Οι φοιτητές ήταν ικανοποιημένοι με την εμπειρία τους στο Erasmus +, με ποσοστό 94% δηλώνοντας ότι ένιωθαν ολοκληρωμένοι στο πανεπιστήμιο υποδοχής και το 97% αισθάνθηκε ότι αντιμετωπίστηκαν εξίσου με τους φοιτητές της χώρας. Ωστόσο, μόνο το 48% των φοιτητών που απάντησαν σε αυτή την ερώτηση ανέφεραν ότι έλαβαν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο μετατροπής των βαθμών πριν από την κινητικότητα και μόνο το 58% δήλωσαν ότι ο κατάλογος μαθημάτων του φορέα υποδοχής ήταν διαθέσιμος εγκαίρως για την προετοιμασία του learning agreement.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1 Το Erasmus στην Ελλάδα

Η χώρα μας για δεκαετίες είναι μέρος του προγράμματος Erasmus και των όσων προσφέρει. Έχουν λάβει χώρα από τότε χιλιάδες κινητικότητες Ελλήνων φοιτητών για σπουδές και πρακτική άσκηση αλλά και χιλιάδες κινητικότητες προσωπικού για διδασκαλία και επιμόρφωση. Είμαστε πια σε θέση να λέμε ότι η χώρα μας αποτελεί ένα ενεργό μέλος του προγράμματος που την έχει βελτιώσει σε πολλούς τομείς και από πολλές απόψεις. Σύμφωνα με τον Ρόγκενκαμπ η ελληνική κρίση έχει χτυπήσει τα ελληνικά πανεπιστήμια, με αποτέλεσμα να πλήττονται από την έλλειψη κονδυλίων και τα εκπαιδευτικά προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών. «Τα ελληνικά πανεπιστήμια υποχρηματοδοτούνται στην πράξη εδώ και χρόνια. Ένα πρακτικό παράδειγμα είναι ότι πολλά αμφιθέατρα δεν έχουν θέρμανση τον χειμώνα ή σε άλλες περιπτώσεις δεν υπάρχουν χρήματα για την υποστήριξη ερευνητών που συμμετέχουν σε συνέδρια στο εξωτερικό», αναφέρει ο Ρόγκενκαμπ ενδεικτικά. Από την άλλη πλευρά, ωστόσο, παρατηρείται το εξής παράδοξο. Παρά την κρίση των ελληνικών πανεπιστημίων, πολλοί γερμανοί φοιτητές επιθυμούν να περάσουν μια περίοδο των σπουδών τους στην Ελλάδα, «επειδή θέλουν οι ίδιοι να δουν τι συμβαίνει στην χώρα». Πράγματι, επισημαίνει ο Γερμανός ειδικός, η άφιξή και μόνο στο ελληνικό πανεπιστήμιο, παρά τις αντικειμενικές δομικές δυσκολίες της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης, αρκεί για να ανακαλύψει κανείς το «καλό» και δημιουργικό πρόσωπο της χώρας και των νέων ανθρώπων. (Δήμητρα Κυρανούδη (2015))

Εικόνα 3: Τοιχογραφία

Πηγή: Google

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΜΕ ΝΟΥΜΕΡΑ

Με την βοήθεια του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών που έχει αναλάβει και την χορήγηση των επιδομάτων και συλλέγει όλα τα δεδομένα είμαστε σε θέση να έχουμε μία πιο ακριβή εικόνα για την συμμετοχή της χώρας μας στο πρόγραμμα Erasmus. Τα συγκεκριμένα νούμερα αφορούν τις χρονολογίες 07/08 μέχρι και 14/15 (όπου ήρθε και στο προσκήνιο το Erasmus+). Πιο συγκεκριμένα εκείνη την περίοδο 20.052 φοιτητές επέλεξαν κάποια χώρα του εξωτερικού για να σπουδάσουν είτε για ένα είτε για δυο εξάμηνα ενώ για πρακτική άσκηση οι σπουδαστές φτάνουν τους 3.920. Άρα καταλήγουμε λοιπόν σε ένα μέσο όρο που κυμαίνεται περίπου στους 3 χιλιάδες φοιτητές κάθε χρόνο. Για καταλάβουμε πλήρως το μέγεθος αυτού του αριθμού με τη βοήθεια της Ελληνικής στατιστικής υπηρεσίας μπορούμε να συγκρίνουμε το σύνολο των φοιτητών της χώρας μας για την περίοδο 2008 έως και 2014 και να δούμε το ποσοστό των μαθητών που αποτελεί τον συμμετέχων πληθυσμό.

Εικόνα 4: Κινητικότητα φοιτητών ανά ειδικότητα

Πηγή: Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Πίνακας 3: Αριθμός Ελλήνων Πτυχιούχων φοιτητών στα Ιδρύματα

	8/09	09/10	10/11	1/12	12/13	3/14	ΣΥΝΟΛΟ	ΜΟ
Τ.Ε.Ι.	106.390	97.310	111.909	106.104	107.519	9.389	28.621	104.770
Α.Ε.Ι.	163.718	65.443	168.478	168.804	68.637	74.039	709.119	68.187
ΣΥΝΟΛΟ	270.108	62.753	80.387	74.908	76.156	73.428	637.740	72.957

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, (2014)

Όπως βλέπουμε και στον παραπάνω πίνακα ο αριθμός των Ελλήνων πτυχιούχων φοιτητών κυμαίνεται περίπου στις εκατό τέσσερις χιλιάδες στα τεχνολογικά ιδρύματα και στις εκατό εξήντα οχτώ χιλιάδες στα ανώτατα ιδρύματα κάθε χρόνο. Το σύνολο όλων των φοιτητών την αναφερόμενη χρονική περίοδο απαριθμεί πάνω από ένα εκατομμύριο εξακόσιες χιλιάδες. Αν σκεφτούμε λοιπόν ότι αυτές τις περιόδους έχουν συμμετάσχει στο πρόγραμμα μόνο 18.000 φοιτητές (3000 φοιτητές/περίοδο) κατά προσέγγιση δηλαδή μόλις το 1,01% καταλαβαίνουμε πόσες ευκαιρίες περνάνε ανεκμετάλλευτες. Ακόμα και αν βγάλουμε από την

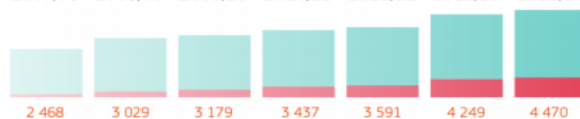
εξίσωση σχολές οι οποίες δεν είναι ενταγμένες στο Erasmus(αλλά πιθανότατα μπορεί να είναι σε κάποιο παρόμοιο πρόγραμμα)ενώ παράλληλα εξισώσουμε τους μαθητές που εισέρχονται σε κάποια σχολή με αυτούς που εξέρχονται, οι αριθμοί είναι απογοητευτικοί.

Erasmus higher education statistics 2013-2014

Erasmus+ enables students to study or train in a company abroad, as well as providing higher education staff with a chance to train or teach abroad. The figures given below refer to "Erasmus exchanges" during the last year of the previous programme (Lifelong learning).

Outgoing students

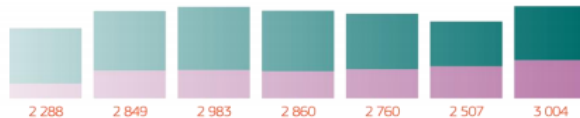
2007/08 2008/09 2009/10 2010/11 2011/12 2012/13 2013/14

Traineeships + Studies = Total outgoing students

Incoming students

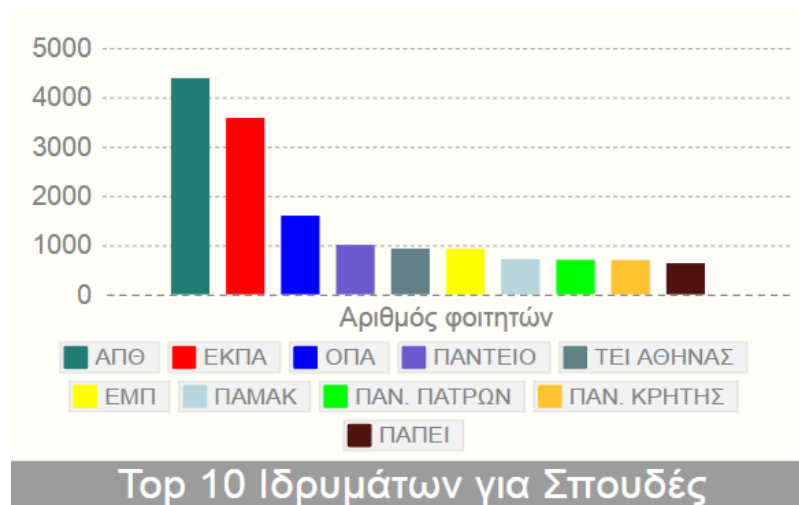
2007/08 2008/09 2009/10 2010/11 2011/12 2012/13 2013/14

Traineeships + Studies = Total incoming students

Διάγραμμα 6: Στατιστικά στοιχεία εισερχόμενων-εξερχόμενων φοιτητών κατά τα έτη 2013-2014, Πηγή: I.K.Y (2014)

Όπως βλέπουμε στο γράφημα αυξήθηκαν από το 2007/2008 οι εισερχόμενοι αλλά και οι εξερχόμενοι φοιτητές που πήραν μέρος στο πρόγραμμα Erasmus σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του 2013/2014.

Διάγραμμα 7: Τα 10 Top Ιδρύματα για σπουδές
Πηγή: Ι.Κ.Υ (2014)

Δυστυχώς αν μετέπειτα υπολογίσουμε και το ποσοστό των φοιτητών που σπούδαζαν σε κάποιο ΤΕΙ τα πράγματα είναι ακόμα πιο απογοητευτικά καθώς σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα από τα δέκα κορυφαία ιδρύματα που έχουν τους μεγαλύτερους αριθμούς κινητικότητας για σπουδές μόνο ένα αποτελεί ΤΕΙ όσον αφορά της σπουδές με το πρόγραμμα Erasmus

Συγκεκριμένα το ΤΕΙ Αθήνας λαμβάνει την 6 θέση στο παραπάνω διάγραμμα με 929 φοιτητές που σημαίνει ότι ποσοστιαία τα ΤΕΙ σε αυτή τη πρώτη δεκάδα αποτελούν μόλις το 6,12%. Άρα κατανοούμε ότι τη στιγμή όπου όχι μόνο σαν χώρα έχουμε χαμηλά ποσοστά συμμετοχής, όχι μόνο τα ΤΕΙ στα ποσοστά αυτά αποτελούν μειονότητα αλλά το ΤΕΙ Κρήτης σε αυτήν την μειονότητα δεν έχει καν μια σεβαστή θέση στα νούμερα.

2.2 Γενικά Χαρακτηριστικά της Ελλάδας

Μερικά από τα νούμερα όπου μπορούν να δείξουν τις ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά μας σαν χώρα όσον αφορά το πρόγραμμα είναι η διάρκεια σπουδών, τα ποσά χρηματοδότησης αλλά και διάφορα γενικά χαρακτηριστικά που θα αναφερθούν παρακάτω.

Α) Χρηματοδότηση: Το επίδομα που παραλαμβάνει ο επιλαχών δεν είναι το ίδιο για τον καθένα. Οι διαφορές στα ποσά εξαρτώνται από την χώρα υποδοχής αφού διαφορετικές χώρες έχουν και διαφορετικές οικονομικές απαιτήσεις που έχουν να κάνουν με το βιοτικό επίπεδο και τα ανάλογα έξοδα που απορρέουν απ' αυτό. Γενικότερα υπάρχουν τρεις κατηγορίες κρατών σε αυτήν την οικονομική διάκριση. Χώρες όπως η Αυστρία, Ελβετία και Νορβηγία ανήκουν στην πρώτη κατηγορία όπου δίδεται και το μεγαλύτερο μηνιαίο επίδομα της τάξεως των 500 περίπου ευρώ. Στην δεύτερη βλέπουμε χώρες όπως Ελλάδα, Τσεχία ή Ιταλία (400-500 ευρώ) ενώ κράτη όπως η Βουλγαρία έχουν το χαμηλότερο ποσό χρηματοδότησης κυμαίνονται στα 300-400 ευρώ το μήνα. Βέβαια όταν αναφερόμαστε σε πρακτική άσκηση τα ποσά είναι σαφώς μεγαλύτερα κατά 100, 200 ή και 300 ευρώ. Με τον μέσο όρο λοιπόν που μας παρέχει το ΙΚΥ μπορούμε να κατανοήσουμε σε ποια κατηγορία κρατών οι Έλληνες έχουν μεγαλύτερη συμμετοχή, ενώ παράλληλα μπορούμε να δούμε και την σύγκριση Ελλάδας σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη. Πιο αναλυτικά τις χρονιές 07/08 έως και 13/14 τα νούμερα κυμαίνονται ως εξής:

Διάγραμμα 8: Μηνιαία ποσά επιχορήγησης φοιτητών για σπουδές
Πηγή: Ι.Κ.Υ (2014)

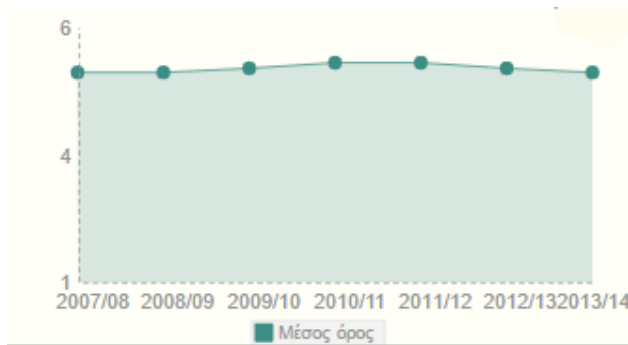
Διάγραμμα 9: Μηνιαία ποσά επιχορήγησης φοιτητών για πρακτική
Πηγή: Ι.Κ.Υ. (2014)

Το πρώτο που μπορούμε να σημειώσουμε είναι η μεγάλη διαφορά τη χώρας μας σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη της ΕΕ αφού όσον αφορά τις σπουδές το επίδομα διπλασιάζεται ενώ για πρακτική άσκηση αυξάνεται κατά 25 με 30%. Κατανοούμε λοιπόν την πλεονεκτική θέση της χώρας μας η οποία μπορεί να επηρεάζεται είτε από την πολιτική άλλων κρατών όπου δεν επιχορηγούν στον ίδιο βαθμό το φοιτητικό κοινό είτε από τις χώρες υποδοχής που επιλέγουν να σπουδάσουν και να εργαστούν οι πτυχιούχοι της κάθε χώρας. Τέλος, να σημειώσουμε ότι ο γενικός μέσος όρος της Ελλάδας βρίσκεται στα 452 ευρώ ενώ της Ευρώπης στα 240.

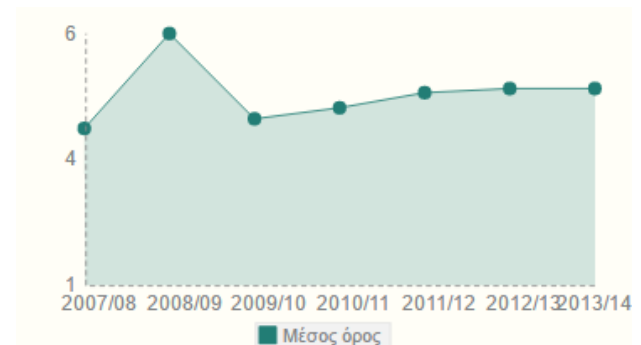
B) Διάρκεια:

Οι μήνες όπου ο κάθε φοιτητής θα περάσει στο εξωτερικό για σπουδές και για πρακτική άσκηση δεν επηρεάζεται από την χώρα από την οποία προέρχεται. Αυτό που μπορούμε να αναλύσουμε από τα στοιχεία του ΙΚΥ είναι οι χρόνοι συμμετοχής, η διαφορά πρακτικής και σπουδών καθώς και η πορεία των φοιτητομηνών στην αναφερόμενη χρονική περίοδο και έχουν ως εξής:

Μέσος όρος φοιτητομηνών για σπουδές

Διάγραμμα 10: Μέσος Όρος φοιτητομηνών για σπουδές
Πηγή: Ι.Κ.Υ(2014)

Μέσος όρος φοιτητομηνών για σπουδές

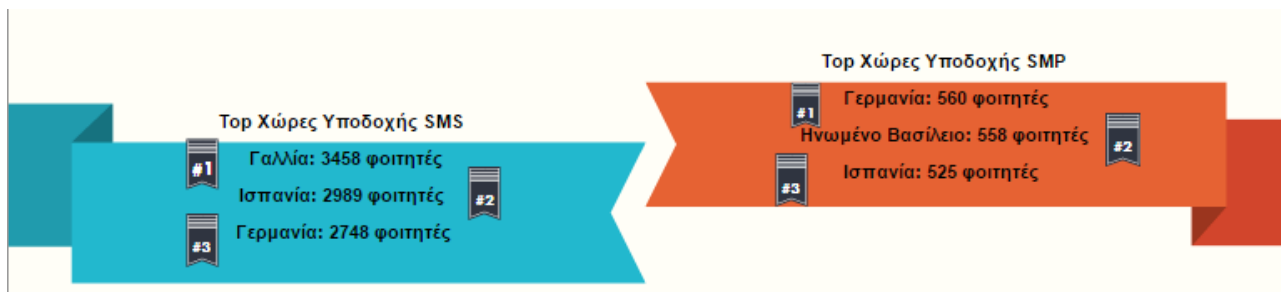
Διάγραμμα 11: Μέσος Όρος φοιτητομηνών για πρακτική
Πηγή: Ι.Κ.Υ(2014)

Όσον αφορά την πορεία των φοιτητομηνών δεν σημειώνεται κάποια διαφορά ή κάποια μεταβολή πέρα από την περίοδο 08/09 όπου πιθανώς οι Έλληνες φοιτητές με τον ερχομό της οικονομικής ύφεσης να αναγνώρισαν την αξία της εργασίας στο χώρο του εξωτερικού. Επίσης μικρή διαφορά σημειώνεται στην διάρκεια σπουδών και πρακτικής αφού και οι δύο περίπου κυμαίνονται στους πέντε με πεντέμισι μήνες.

Γ) Χώρες υποδοχής:

Ένα ακόμα χαρακτηριστικό του ελληνικού Erasmus αποτελούν οι χώρες υποδοχής, ή αλλιώς ποιες χώρες επιλέγουν οι Έλληνες για τις σπουδές τους. Μπορούμε να κατανοήσουμε από τις τρεις πιο διάσημες επιλογές των Ελλήνων φοιτητών ότι προτιμώνται χώρες οι οποίες είναι γνωστές όχι μόνο για την μεγάλη ιστορία τους αλλά και για την βιομηχανική τους δύναμη. Πιο συγκεκριμένα στις σπουδές δίδεται μεγαλύτερη έμφαση στην κουλτούρα, τον πολιτισμό και την τουριστική απήχηση ενώ αντίθετα στην πρακτική άσκηση λόγω και της πιθανότητας μόνιμης εργασίας σημαντικότητα έχει η προαναφερόμενη βιομηχανική δύναμη. Συγκεκριμένα οι κορυφαίες χώρες για σπουδές είναι η Γαλλία, Ισπανία, Γερμανία ενώ για πρακτική ή Γερμανία, Αγγλία και η Ισπανία με αυτή τη σειρά. Στο παρακάτω σχήμα δίδεται και ο αντίστοιχος αριθμός φοιτητών

Διάγραμμα 12: Top Χώρες Υποδοχής
Πηγή: Ι.Κ.Υ(2013)

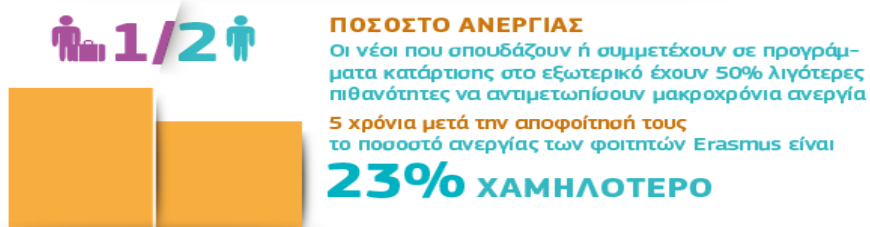

2.3 Προηγούμενες έρευνες γύρω από τον θεσμό του Erasmus +

Στο σημείο αυτό κρίνεται απαραίτητο να παρουσιαστούν κάποιες προηγούμενες μελέτες που έχουν διεξαχθεί και αφορούν στην εξέλιξη και συμβολή του προγράμματος Erasmus σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Αξίζει να σημειωθεί ότι καμία από αυτές τις μελέτες δεν αφορά στη μέτρηση της ικανοποίησης των φοιτητών Erasmus από τα Ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, γεγονός που καθιστά τη συγκεκριμένη μελέτη ιδιαίτερα σημαντική για ενδιαφέρουσα. Επίσης θα πρέπει να αναφερθεί ότι μέχρι σήμερα, στην Ελλάδα, ο αριθμός των ερευνών που σχετίζονται με τη λειτουργία του προγράμματος Erasmus είναι πολύ μικρός και θα μπορούσε να χαρακτηριστεί έως και μηδαμινός.

Μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το αντίκτυπο του προγράμματος Erasmus επιβεβαιώνει ότι το πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών της ΕΕ τονώνει την απασχολησιμότητα και την επαγγελματική κινητικότητα.(ΙΚΥ,2014)Οι νέοι άνθρωποι που σπουδάζουν και εκπαιδεύονται στο εξωτερικό κερδίζουν γνώσεις σε συγκεκριμένες επιστήμες, αλλά και ενδυναμώνουν τις βασικές εγκάρσιες δεξιότητες τους που θεωρούνται πολύτιμες από τους εργοδότες. Μια νέα μελέτη της ΕΕ για την ανταλλαγή φοιτητών αποδεικνύει ότι οι απόφοιτοι με διεθνή πείρα έχουν πολύ καλύτερες προοπτικές στην αγορά εργασίας. Έχουν 50% λιγότερες πιθανότητες να αντιμετωπίσουν μακροχρόνια ανεργία σε σύγκριση με εκείνους που δεν έχουν σπουδάσει ή δεν έχουν παρακολουθήσει κατάρτιση στο εξωτερικό και, πέντε χρόνια μετά την αποφοίτησή τους, το ποσοστό ανεργίας τους είναι κατά 23% χαμηλότερο. Η μελέτη, η οποία εκπονήθηκε από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, είναι η μεγαλύτερη του είδους της και έλαβε απαντήσεις από σχεδόν 80.000 άτομα, συμπεριλαμβανομένων φοιτητών και επιχειρήσεων.

ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS

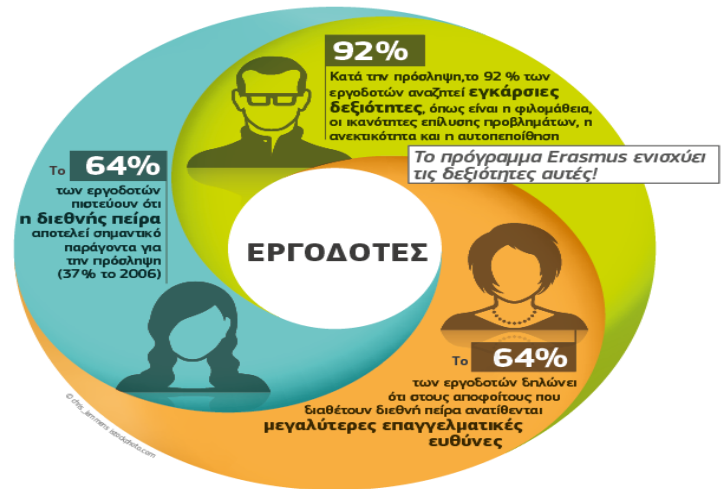

Διάγραμμα 13: Ποσοστό φοιτητών Erasmus που παρακολουθούν προγράμματα σπουδών για να βελτιώσουν την απασχολησιμότητα τους στο εξωτερικό και Ποσοστό Ανεργίας των νέων
Πηγή: Ι.Κ.Υ(2014)

Το μήνυμα είναι ξεκάθαρο: αν σπουδάσεις ή κάνεις κατάρτιση στο εξωτερικό, έχεις περισσότερες πιθανότητες να αυξήσεις τις επαγγελματικές σου προοπτικές. Το νέο πρόγραμμα Erasmus+ θα προσφέρει χρηματοδότηση σε τέσσερα εκατομμύρια ανθρώπους από το 2014 έως το 2020, επιτρέποντας τους να αποκτήσουν την εμπειρία της ζωής σε μια άλλη χώρα μέσα από σπουδές, εξάσκηση, διδασκαλία ή εθελοντισμό» είπε η κα Ανδρούλα Βασιλείου Ευρωπαϊός Επίτροπος για την Εκπαίδευση, την Κουλτούρα, την Πολυγλωσσία και τη Νεολαία.

Διάγραμμα 14: Το πρόγραμμα Erasmus και οι εργοδότες
Πηγή: I.K.Y (2014)

Συμβολή στην επιχειρηματική φιλοδοξία νέων επιχειρηματιών στάθηκε το Erasmus για νέους επιχειρηματίες το οποίο προάγει την επιχειρηματική συμπεριφορά υποστηρίζοντας τους ανθρώπους με το Φιλοδοξία να ξεκινήσουν τη δική τους επιχείρηση και να βοηθήσουν τους υπάρχοντες επιχειρηματίες να αξιοποιήσουν πλήρως το δυναμικό τους στη Σημερινή παγκόσμια οικονομία. Σχεδόν το ήμισυ (44%) των νέων επιχειρηματιών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα «πάντα ονειρευόταν Να γίνουν επιχειρηματίες »και το 96% θεωρεί ότι το πρόγραμμα συνέβαλε στη φιλοδοξία τους αυτή. Τα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα αποδεικνύουν ότι η Ανταλλαγή φοιτητών είναι ένα πραγματικό σημείο καμπής για την εκκίνηση των επιχειρηματικών σχεδίων .Το 78% των νέων επιχειρηματιών που Δημιούργησαν την εταιρεία τους μετά την ανταλλαγή Θεωρούν ότι το πρόγραμμα συνέβαλε Σημαντικά στη φιλοδοξία τους να δημιουργήσουν μια επιχείρηση. Συμμετέχοντες επιχειρηματίες υποδοχής επιβεβαιώνουν Ότι το Erasmus ενισχύει το Επιχειρηματικό πνεύμα βοηθώντας τους να αναπτύξουν νέες ιδέες και να επεκτείνουν τις δικές τους Επιχειρήσεις (64%). Η έρευνα συνδυάζει ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα. Ερωτηματολόγια μέσω του διαδικτύου κάλυψαν 34 χώρες (Μέλη της ΕΕ, ΠΓΔΜ, Ισλανδία, Λιχενστάιν, Νορβηγία, Ελβετία, Τουρκία) και αναλύθηκαν απαντήσεις από περισσότερους από 75.000 φοιτητές και απόφοιτους, συμπεριλαμβανομένων 55.000 που είχαν σπουδάσει ή κάνει την πρακτική τους στο εξωτερικό. Συμπληρωματικά πήραν μέρος 5.000 άτομα από το προσωπικό, 1.000 ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και 650 εργοδότες. Η ποιοτική μελέτη επικεντρώνεται σε οκτώ χώρες, οι οποίες διαφέρουν ως προς το μέγεθος και την τοποθεσία: Βουλγαρία, Τσεχική Δημοκρατία, Φινλανδία, Γερμανία, Λιθουανία, Πορτογαλία, Ισπανία και Ηνωμένο Βασίλειο. Η μελέτη περιλάμβανε επιτόπιες επισκέψεις, συνεντεύξεις, ομάδες-στόχους και θεσμικές συναντήσεις εργασίας.

Η μελέτη αντίκτυπου για το Erasmus πραγματοποιήθηκε από ανεξάρτητη κοινοπραξία εμπειρογνομώνων υπό την αιγίδα ειδικών της CHE Consult που εδρεύει στο Βερολίνο, μαζί με τη Brussels Education Services, τον Compostela Group of Universities και το Δίκτυο Φοιτητών Erasmus (Erasmus Student Network,2014).

Οι Rodriguez και Jiménez (2015), σε έρευνα τους σχετικά με την επίδραση που ασκεί ο προορισμός στην επιλογή των φοιτητών για το πανεπιστήμιο που θα επισκεφθούν μέσω του προγράμματος Erasmus θέλησαν να διερευνήσουν κατά πόσο ασκούν μεγαλύτερη επιρροή στη επιλογή για την κινητικότητα οι παράγοντες που σχετίζονται με τον τουριστικό προορισμό ή οι παράγοντες που σχετίζονται με το ίδιο το πανεπιστήμιο υποδοχής. Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής που διενεργήθηκε στα Κανάρια Νησιά έδειξε ότι παράγοντες που σχετίζονται περισσότερο με τον τουριστικό προορισμό, όπως για παράδειγμα η γλώσσα, διαφορετική κουλτούρα, το κόστος ζωής επηρεάζουν περισσότερο την απόφαση των φοιτητών να επιλέξουν πανεπιστήμιο υποδοχής, απ'ότι οι παράγοντες που σχετίζονται με το ίδιο το πανεπιστήμιο (πχ ποιότητα μαθημάτων, εκσυγχρονισμός πανεπιστημιακών ιδρυμάτων)

Επιπλέον, Ο Mitchell (2012) διεξήγαγε εκτενή έρευνα που διεξήχθη για την ανάδειξη της άποψης των πολιτών γύρω από το πρόγραμμα Erasmus και τη στάση τους προς το πρόγραμμα. Στην έρευνα έλαβαν μέρος περισσότεροι από 2000 άνθρωποι από 25 χώρες της ΕΕ και τα αποτελέσματα της κατέδειξαν το διαπολιτισμικό χαρακτήρα της παραμονής στο εξωτερικό καθώς και το γεγονός ότι η εμπειρία του Erasmus συμβάλλει στην αλλαγή στάσης για την Ευρώπη, επισημαίνοντας τις σημαντικές διαφορές μεταξύ των φοιτητών Erasmus και εκείνων που δεν σπουδάζουν στο εξωτερικό, όταν πρόκειται για τα επίπεδα υποστήριξης για την ΕΕ και την αναγνώριση των φοιτητών ως Ευρωπαίους πολίτες. Οι φοιτητές που έχουν σπουδάσει στο εξωτερικό έχουν αποκτήσει μια πιο ευρωπαϊκή συνείδηση και νιώθουν περισσότερο Ευρωπαίοι, ενδιαφέρονται περισσότερο για τα άλλα ευρωπαϊκά κράτη, άλλους ανθρώπους και κουλτούρες.

Στην Βρετανία έγινε έρευνα σχετικά με την ικανοποίηση των εισερχομένων φοιτητών Erasmus που σπουδάζουν αποκλειστικά την Αγγλική γλώσσα σε Βρετανικά Πανεπιστήμια και στην οποία δίνεται έμφαση στην αξιολόγηση τις εκμάθησης γλώσσας και διδασκαλίας, στις πανεπιστημιακές εγκαταστάσεις και τη φοιτητική υποστήριξη η οποία κατέδειξε ένα εξαιρετικό επίπεδο ικανοποίησης των φοιτητών αναφορικά με το επίπεδο εκμάθησης της γλώσσας, αλλά και μια σχετική μικρή δυσκολία προσαρμοστικότητας στο εκπαιδευτικό σύστημα (Bogain, 2012)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

3.1 Πληροφοριακή παιδεία

Στο σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα κάθε μαθητής οποιοδήποτε εκπαιδευτικού επιπέδου υπόκειται σε ένα καταγισμό πληροφοριών, κυρίως από τα ψηφιακά μέσα, που εάν δεν φιλτραριστούν καταλλήλως οδηγούν στην δημιουργία ενός λανθασμένου και ελαττωματικού τρόπου σκέψης και έκφρασης. Έτσι οι πληροφορίες είναι πολλές, μη δομημένες και παραπλανητικές. Ένα σημαντικό λοιπόν καθήκον των εκπαιδευτικών φορέων αποτελεί η εκμάθηση της πληροφοριακής παιδείας αλλά και της κατάλληλης κριτικής σκέψης έτσι ώστε ο κάθε απόφοιτος δευτεροβάθμιας τουλάχιστον εκπαίδευσης να είναι σε θέση να απορρίψει το λάθος και να ενστερνιστεί το σωστό με τη χρήση του ανάλογου εκπαιδευτικού υλικού. Όλη αυτή η διαδικασία ξεκινάει από τις πρώτες τάξεις του σχολικού βίου όπου δάσκαλοι και καθηγητές προσπαθούν να ωθήσουν το παιδικό μυαλό στον ορθολογικό τρόπο ανάλυσης πληροφοριών που θα μπορεί να αναγνωρίσει την αξία των πληροφοριών που δέχεται. Αυτό σχετίζεται σαφώς και με το αντικείμενο της παρούσας εργασίας αφού εάν οι φοιτητές ήταν σε θέση να αναγνωρίσουν την σημαντικότητα των επιδοτούμενων εκπαιδευτικών προγραμμάτων μέσα από την πληροφόρηση που παρέχουν τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν θα αντιμετωπίζαμε το ανωτέρω πρόβλημα. Και βέβαια αυτή η ελαττωματική διαδικασία πληροφόρησης πηγάζει όχι μόνο από τους δέκτες της πληροφορίας αλλά και από τους πομπούς δηλαδή το κράτος, τα ιδρύματα και τους καθηγητές αφού είτε οι πληροφορίες που μεταδίδουν δεν είναι αρκετές είτε μεταδίδονται με τον μη βέλτιστο τρόπο.

▪ Η έννοια και η σημαντικότητα της πληροφοριακής παιδείας

Ένα από τα κύρια μέρη της πληροφοριακής παιδείας σαν έννοια έχει να κάνει με την τεχνολογία υπολογιστών και την ορθολογική χρήση τους. Βέβαια δεν βασίζεται πάνω σ' αυτήν αλλά, όπως θα αναλύσουμε και παρακάτω, στην κατανόηση, στον εντοπισμό, στην αξιολόγηση και την χρήση της πληροφορίας.

Ο αναλυτικός ορισμός της σύμφωνα με την Αμερικάνικη ένωση βιβλιοθηκών ορίζεται ως «η κατανόηση και απόκτηση του συνόλου των δυνατοτήτων που επιτρέπουν σε ένα άτομο να αναγνωρίζει πότε χρειάζεται κάποιες συγκεκριμένες πληροφορίες, καθώς επίσης και η ικανότητα να εντοπίζει, να αξιολογεί και να χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τις απαιτούμενες πληροφορίες» (Presidential Committee on Information Literacy, American Library Association, 1989). Οπότε μιλάμε για το πότε χρειάζεται μια πληροφορία, το είδος της και την βιβλιογραφία της ενώ παράλληλα για την ικανότητα εντοπισμού, ανάκτησης, αξιολόγησης και βέβαια της κατάλληλης χρήσης.

▪ Πληροφοριακός Γραμματισμός

Την σημαντικότητα της σωστής πληροφοριακής παιδείας την βλέπουμε στο εγγράμματο άτομο, δηλαδή αυτόν/ην που υποστηρίζει την ιδεολογία της. Γενικότερα ο πληροφοριακός γραμματισμός περιγράφει όλες εκείνες τις δεξιότητες που απαιτούνται για να εντοπίσει το άτομο την πληροφορία και παράλληλα να χρησιμοποιήσει την τεχνολογία της πληροφορίας και των επικοινωνιών. Το άτομο που υπακούει τα παραπάνω θεωρείται πληροφοριακά εγγράμματο. Για το τελευταίο υπάρχουν πολλοί αναλυτικοί ορισμοί. Εμείς επιλέξαμε αυτόν του Doyle που αναφέρει ότι πληροφοριακά εγγράμματος θεωρείται αυτός που:

- αναγνωρίζει ότι η ακριβής πληροφορία αποτελεί τη βάση για τη λήψη απόφασης,
- αναγνωρίζει την ανάγκη για πληροφόρηση,
- διατυπώνει ερωτήματα με βάση τις πληροφοριακές του ανάγκες,
- εντοπίζει πιθανές πηγές πληροφοριών,
- αναπτύσσει αποτελεσματικές στρατηγικές αναζήτησης,
- ανακτά πληροφορίες από τις πηγές,
- αξιολογεί τις πληροφορίες,
- οργανώνει τις πληροφορίες για πρακτικές εφαρμογές,

ενσωματώνει τις νέες πληροφορίες στη γνώση που ήδη έχει χρησιμοποιεί τις πληροφορίες για να σκεφτεί κριτικά και να επιλύσει προβλήματα. (Doyle, C. (1994)

Ας φανταστούμε λοιπόν μια πραγματικότητα όπου εάν όχι όλοι αλλά ένα σεβαστό ποσοστό των Ελλήνων φοιτητών αποτελούσε πληροφοριακά εγγράμματα άτομα. Άτομα δηλαδή που όχι μόνο θα ήταν σε θέση να αναγνωρίζουν την ευκαιρία που παρέχει το Erasmus ανάμεσα σε άλλες, αλλά και να τις μεταδώσει στο μη εγγράμματο φοιτητικό κοινό. Είναι μια ιδιαίτερα σημαντική έννοια καθώς δεν μιλάμε μόνο για την εκμετάλλευση ευκαιριών αλλά και της καλλιέργειας ενός διαφορετικού τρόπου σκέψης και πληροφόρησης που θα θεμελιώσει το μέλλον της χώρας μας.

▪ Κριτική Σκέψη

Βέβαια η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου μυαλού που δεν αποσπάται από πηγές παραπληροφόρησης απαιτεί και την καλλιέργεια κριτικής σκέψης. Στις σύγχρονες κοινωνίες ανεξάρτητα από την ηλικία και το νοητικό επίπεδο η πλειονότητα των πολιτών απορροφά σαν σφουγγάρι τις πολυάριθμες πληροφορίες που ο κοινωνικός περίγυρος και τα ΜΜΕ παρέχουν. Έτσι καταλήγουν όχι μόνο να τα ενστερνίζονται αλλά και τα υποστηρίζουν δίχως βέβαια να προϋπάρχει μια διαδικασία ανάλυσης της πληροφορίας. Ο μόνος τρόπος για να αντιμετωπιστεί ένα τέτοιο φαινόμενο είναι διαμέσω της κριτικής σκέψης και των όσων περιλαμβάνει. Γενικότερα κριτική σκέψη θα ονομάζαμε την νοητική λειτουργία κατά την οποία αξιολογούνται οι πληροφορίες που λαμβάνουμε αλλά και η μετέπειτα χρήση τους με τον πιο ορθολογικό τρόπο. Αποτελεί ένα ουσιώδες σύμπλεγμα δεξιοτήτων αφού μέσω αυτής διακρίνουμε την παραπληροφόρηση στην καθημερινότητα μας. Και σαφώς συνδέεται άρρηκτα με τον εκπαιδευτικό κλάδο αφού ένας από τους κυριότερους στόχους των εκπαιδευτικών είναι η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης σε κάθε μαθητή και μαθήτριά.

Όσον αφορά τον εκπαιδευτικό κλάδο δυστυχώς η κατάληξη βρίσκεται στην απουσία της κριτικής σκέψης. Τα παιδιά αλλά και οι φοιτητές καταλήγουν απλά να αποστηθίζουν την ύλη των διδακτικών βιβλίων χωρίς να χρησιμοποιούν το μυαλό και τη νοημοσύνη τους. Το σύστημα αυτό απλά αξιολογεί την μνήμη των μαθητών χωρίς να τους προκαλεί να εμβαθύνουν στις σκέψεις τους. Η μάθηση έχει γίνει βαρετή και δεν υπάρχει ενδιαφέρον που να παρασύρει τον μαθητή να συμμετέχει στο μάθημα και να επηρεαστεί από αυτό. Αντίκτυπο των ανωτέρω αποτελεί η απουσία διαλόγου. Ο διδάσκων καταλήγει απλά να παραδίδει το μάθημα μονολογώντας χωρίς να διακόπτεται για τυχόν ερωτήσεις, παρατηρήσεις ή και ενστάσεις από τους διδασκόντες. Όλα αυτά έχουν δημιουργήσει μια γενεά η οποία δεν είναι σε θέση να έχει γνώμη και μετέπειτα να την υποστηρίξει με λογικά επιχειρήματα αφού απλά αναμασά την παραπληροφόρηση χωρίς κριτική σκέψη.

Όπως αναφέραμε παραπάνω δεν είναι μία δεξιότητα αλλά αντιθέτως ένα σύμπλεγμα δεξιοτήτων που περιλαμβάνει διάφορες αρετές και χαρακτηριστικά τα οποία την αποτελούν. Αυτό το σύμπλεγμα περιέχει τα εξής:

➤ Λογική

Είναι σαφές ότι χωρίς λογική δεν υπάρχει κριτική σκέψη. Κάθε ορθολογικό συμπέρασμα πηγάζει από αυτήν και στηρίζει την επιχειρηματολογία αυτών αποκλείοντας συναισθήματα που μπορεί να την επηρεάσουν

➤ Αποφασιστικότητα

Έχει να κάνει με την αναγνώριση της αξίας των εναλλακτικών υποθέσεων και των διάφορων αποδείξεων

➤ Ευρύτητα πνέυματος

Το να είμαστε ανοιχτοί στο καινούργιο και να αποδεχόμαστε την αλλαγή αφού νέες ερμηνείες, εξηγήσεις, μοντέλα, απόψεις κ.α. μπορούν να δημιουργήσουν λιγότερες ασυνέπειες και καλύτερα αποτελέσματα.

➤ Πειθαρχία

Αναφερόμαστε στην ακρίβεια ,στην λεπτομέρεια αλλά και την πληρότητα του λόγου μας. Επίσης πειθαρχία στις απόψεις μας υπάρχει όταν αποφεύγονται οι γρήγορες αποφάσεις η χειραγώγηση και οι παράλλες προσφυγές.

➤ Τιμιότητα - Αυτογνωσία

Πολλές φορές επηρεαζόμαστε από προσωπικές απόψεις και εγωιστικές παρορμήσεις που αλλοιώνουν την ορθολογικότητα των λεγόμενων μας. Για να είμαστε όμως ορθολογικοί κάθε είδους πλάνη θα πρέπει να παραμεριστεί για να εκφέρουμε μια γνήσια και ξεκάθαρη άποψη.

Δεν είναι δύσκολο λοιπόν να συνδέσουμε την άγνοια και την παραπληροφόρηση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση με την απουσία της κριτικής σκέψης. Ο κάθε φοιτητής και η κάθε φοιτήτρια μέσα από τις προαναφερόμενες συνθήκες στην δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση έχουν καταλήξει να μην ενστερνίζονται τις παραπάνω δεξιότητες και να γίνονται θύματα εκμετάλλευσης. Για παράδειγμα θα μπορούσε ένας υποψήφιος μετά από την παραπληροφόρηση των ΜΜΕ για την κατάσταση της ευρωπαϊκής ένωσης ή τις επιθέσεις στα αεροδρόμια να φοβηθεί να επισκεφθεί κάποια χώρα για σπουδές ή πρακτική άσκηση. Τέτοια παραδείγματα λαμβάνουν χώρα καθημερινώς περιορίζοντας τις ευκαιρίες και το μέλλον χιλιάδων προπτυχιούχων οι οποίοι δεν γνωρίζουν την ουσία των καταστάσεων. Έδω οφείλει το κάθε ίδρυμα να καταπολεμά τέτοια φαινόμενα δείχνοντας στο φοιτητικό κοινό την πραγματική κατάσταση των πραγμάτων μέσα από τις εμπειρίες παλαιότερων φοιτητών, στατιστικά στοιχεία και γενικότερα κάθε είδους χρήσιμη πληροφορία.

3.2 Η ψηφιοποίηση της πληροφορίας, η πληθώρα και η πολυπλοκότητα των πληροφοριών

Βέβαια ανάμεσα στα παραπάνω φαινόμενα που μας έχουν οδηγήσει στην παρούσα κατάσταση κύριο ρόλο παίζει η ψηφιοποίηση της πληροφορίας. Εδώ παρατηρούμε ένα παράλογο καθώς οι άνθρωποι στην προσπάθειά τους να προωθήσουν μια πιο εύκολη και προσιτή μορφή πληροφόρησης στο ευρύ κοινό έχουν οδηγήσει την κοινωνία σε μία αντίθετη κατεύθυνση. Και αυτό γιατί έχουμε καταλήξει στο σημείο οι πηγές πληροφόρησης να είναι τόσες πολλές με αποτέλεσμα το αθώο μυαλό χιλιάδων πολιτών να χάνεται σε μια θάλασσα δεδομένων χωρίς να ξέρει τι αποτελεί πραγματικότητα και τι ψευδή πληροφόρηση. Πολλοί στην προσπάθειά τους να χειραγωγήσουν τα πλήθη διαστρεβλώνουν την αλήθεια και με την προαναφερόμενη έλλειψη κριτικής σκέψης αυτό έχει καταστεί αρκετά εύκολο.

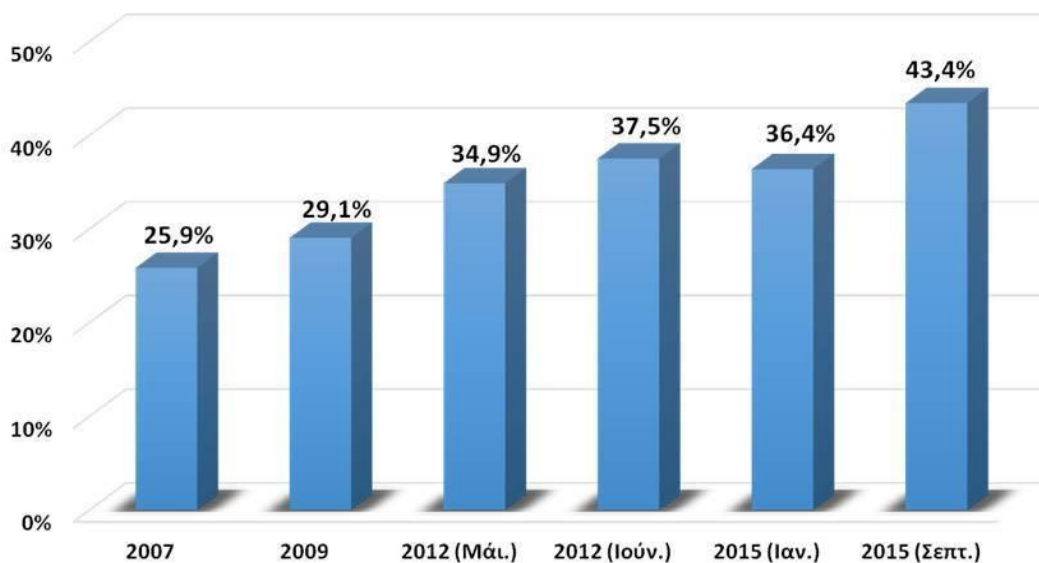
Οπότε ας φανταστούμε τι συμβαίνει στα μυαλά εκατοντάδων χιλιάδων φοιτητών όπου από την μία προήλθαν από ένα εκπαιδευτικό σύστημα που δεν προάγει την σκέψη αλλά αντιθέτως την παπαγαλία και από την άλλη μεγάλωσαν σε ένα περιβάλλον που έχει υποκαταστήσει τον πραγματικό με τον ψηφιακό κόσμο. Οι ατελείωτες ώρες με τον κυβερνοχώρο και τα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα έχουν δημιουργήσει ένα το ιδανικό έδαφος για την παραπληροφόρηση και την χειραγωγή του μαθητικού κοινού

Όσον αφορά το Erasmus δεν μπορούμε να πούμε ότι ο ψηφιακός κόσμος λειτούργησε αρνητικά αφού χωρίς την παρούσα τεχνολογία δε θα μιλάγαμε καν για το πρόγραμμα, αφού η ύπαρξη του δεν θα ήταν δυνατή ή τουλάχιστον στο βαθμό που είναι τώρα. Βέβαια και πριν την εποχή των υπολογιστών έλαβαν χώρα αρκετές κινητικότητες φοιτητών όμως οι αριθμοί ήταν μικροσκοπικοί σε σχέση με τώρα. Αυτό που έχει αρνητική επίδραση είναι το προαναφερόμενο χάος όπου το μόνο που κάνει είναι να φοβίζει και να αναστατώνει. Από τον φόβο τρομοκρατικών επιθέσεων μέχρι τα ρατσιστικά πρότυπα απομόνωσης σε αμέτρητες ιστοσελίδες το διαδίκτυο αναιρεί το κάλο που έχει κάνει μέχρι τώρα. Εάν το κάθε άτομο ήταν σε θέση να φιλτράρει και να ερευνήσει ορθολογικά τα δεδομένα, θα κατάληγε στην πραγματική ουσία των καταστάσεων και κατ' επέκταση στην λήψη των σωστών αποφάσεων.

▪ **Η αδράνεια της νεολαίας σε σχέση με την πραγματικότητα**

Όλα αυτά έχουν οδηγήσει την χώρα μας σε μία αδιαμφισβήτητα σοβαρή κατάσταση που έχει αδρανοποιήσει την ανάπτυξη του κράτους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η μεγάλη αποχή των πολιτών και κυρίως των νέων από τις πρόσφατες εκλογές. Οι ρυθμοί των σύγχρονων υπερκαταναλωτικών κοινωνιών που είναι τόσο γρήγοροι και δεν επιτρέπουν σε κανέναν να σκεφτεί κάτι άλλο πέρα από τα προσωπικά του προβλήματα. Οι πολιτικοί από την άλλη μεριά είτε έχουν ξεχάσει τους λόγους εκλογής τους είτε έχουν απορροφηθεί τόσο πολύ από τις προσωπικές τους φιλοδοξίες, ώστε δεν αντιλαμβάνονται ότι η νεολαία χρειάζεται μέριμνα για να καταφέρει να εξελιχθεί. Αυτό είναι ένα γεγονός που πρέπει να προβληματίσει όλους, μα περισσότερο τους πολιτικούς και όσους ασχολούνται με την πολιτική. Η νεολαία είναι αυτή που έχει την δύναμη και τα προσόντα να επέμβει δυναμικά στην εξέλιξη της κοινωνίας ωστόσο έχει αποστασιοποιηθεί από όλα αυτά. (Χρήστος Κων. Χολέβας, 2012) Η απουσία των παραπάνω (κριτική σκέψη, πληροφοριακή παιδεία) και η παρουσία έντονων προβλημάτων πληροφοριακής χειραγώγησης έχει «απλώσει παντού παρακλάδια». Από την επαφή της νεολαίας με τα κοινά μέχρι τα αλλοιωμένα πρότυπα συμπεριφοράς, η ιδεολογία του ιδανικού φοιτητή έχει αποκτήσει τελείως λανθασμένη υπόσταση. Και αυτό γιατί έχουμε καταλήξει σε μια εποχή όπου το φαίνοσθε και το είναι έχουν λάβει άλλη αξία. Δεν μας ενδιαφέρει το μορφωτικό επίπεδο ενός ατόμου αλλά αντίθετα το πόσο συμβαδίζει με τις τάσεις τις μόδας. Δεν μας ενδιαφέρουν θέματα ηθικής και ιδεολογίας αλλά ο πλούτος και η γνώμη του κοινωνικού περίγυρου. Όλα αυτά όσο παράξενο ή λογικό και αν φαίνεται έχουν την ίδια ρίζα. Και αυτή ξεκινάει από την παιδεία που έχει λάβει το κάθε παιδί στις σχολικές τάξεις και στο σπίτι του. Έτσι οι φοιτητές όπως είναι συγκεντρωμένοι σε ανούσια χαρακτηριστικά χάνουν την ουσία πραγμάτων. Κοιτώντας τη ζωή με βραχυχρόνιο χαρακτήρα δεν τους ενδιαφέρουν ζητήματα όπως η μελλοντική τους καριέρα τόσο, όσο η προσωρινή τους διασκέδαση. Καταλήγουν λοιπόν να αγνοούν πολλές ευκαιρίες μία εκ των οποίων είναι και το Erasmus.

Διάγραμμα 15: Διαχρονική εξέλιξη της αποχής στις Εθνικές Εκλογές της χώρας
Πηγή: Πάνας Επαμεινώνδας, (2015)

Αντίθετα όμως την τελευταία δεκαετία όπως βλέπουμε και στο διάγραμμα η αποχή όχι μόνο έχει αυξηθεί αλλά κοντεύει να διπλασιαστεί σε σχέση με παλαιότερες μετρήσεις. Ένα μεγάλο ποσοστό των όσων απείχαν αποτελούν νέους, οι οποίοι δεν είναι σε θέση να κατανοήσουν το λάθος τους. Πέρα απ' το γεγονός ότι βοηθάνε λάθος πολιτικές ομάδες καταλήγουν να πιστεύουν ότι κάνουν κάτι σωστό και αποτελεσματικό. Όλο αυτό το αναφέρουμε όχι για να τονίσουμε την πορεία των εκλογών αλλά για να δείξουμε με αριθμούς την γενικότερη αδράνεια της νεολαίας την στιγμή όπου αυτοί θα έπρεπε να κάνουν το πρώτο βήμα για την αλλαγή της χώρας και της ζωής τους. (Πάνας, 2015)

3.3 Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Όλα αυτά είναι αποτέλεσμα ενός ελαττωματικού και αδρανοποιημένου εκπαιδευτικού συστήματος όπως πολλάκις προαναφέραμε. Σε όλα αυτά σημαντικό ρόλο παίζει ,πέρα από τον ανθρώπινο παράγοντα ,το εκπαιδευτικό υλικό αλλά και οι σχολικές υποδομές. Κύρια εργασία του σχολείου είτε αυτό αναφέρεται σε πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι η παροχή πληροφοριών με τον κατάλληλο τρόπο έτσι ώστε το μαθητικό κοινό να αποκτήσει τα κατάλληλα πνευματικά αγαθά. Όμως αυτό καθίσταται αδύνατον μα το παρόν υλικό εξοπλισμό (βιβλία, κτίρια, υποδομές κ.α.)

Ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία αυτού του υλικού είναι τα σχολικά βιβλία. Μπορεί να μην είναι το πρώτο που κάποιος θα σκεφτόταν καθώς σημαντικά επίσης θέματα είναι οι κατάλληλες σχολικές υποδομές, η θέρμανση κ.α. ,τα οποία θέλοντας και μη τραβάνε την προσοχή. Έτσι καταλήξαμε να έχουμε καθησυχαστεί με τα παραδοσιακά βιβλία μας τα οποία έχουν σταματήσει να αναπτύσσονται και να προσαρμόζονται στις ανάγκες της εποχής και των εκάστοτε μαθητών και εκπαιδευτικών.

Αντίθετα με τον χώρο του εξωτερικού όπου πολλές χώρες αφήνουν το κάθε σχολείο να επιλέξει ποια βιβλία του ταιριάζουν, στην Ελλάδα αναμασάμε την κλασική γνώση των ίδιων βιβλίων περιορίζοντας με αυτό το τρόπο την ποιότητα της πληροφορίας. Αυτή η αναπτυξιακή αλλαγή θα έδινε ενδιαφέρον στους μαθητές οι οποίοι θα δημιουργούσαν μια περιέργεια απέναντι στο νέο, θα επιμόρφωνε τους εκπαιδευτικούς και θα αναφερόταν φυσικά από τις πρώτες τάξεις του δημοτικού μέχρι τα τελευταία έτη της προπτυχιακής αλλά και μεταπτυχιακής περιόδου. Δυστυχώς όμως σαν χώρα αντιμετωπίζοντας αρκετά σοβαρά οικονομικά προβλήματα έχουμε βολευτεί στην παροχή του μετρίου, εννοώντας ότι εάν κάτι υπολειμθεί δεν θα το βελτιώσουμε εάν δεν αποτελεί πρόβλημα με άμεσες και έντονες επιπτώσεις.

Σκεφτόμαστε λοιπόν βραχυχρόνια επιλύοντας τα προβλήματα που αναφέρονται στο σήμερα πάρα στο αύριο, όμως το αύριο είναι αυτό που θα μας καθορίσει και θα αποτελεί την ρίζα των επόμενων προβλημάτων μας. Είναι πια σαφές πως έχουμε μια νέα γενιά που σκέπτεται και επικοινωνεί πολύ διαφορετικά. Μια γενιά που δεν έχει καθόλου υπομονή για διάβασμα ή γράψιμο και με κύκλο προσοχής που δεν ξεπερνά τα λίγα δευτερόλεπτα. Ενα μεγάλο μέρος της γνώσης της προέρχεται από το Διαδίκτυο. Και αυτό έχει τα καλά και τα κακά του.

Το θετικό είναι πως τα νέα παιδιά έχουν απίστευτη πρόσβαση σε πληροφορίες και γνώση, μπορούν εύκολα να «ταξιδέψουν» σε πολλές γωνιές του κόσμου ή να διαβάσουν ένα σύγγραμμα που δεν υπάρχει σε καμία ελληνική βιβλιοθήκη. Το κακό είναι αυτό που συχνά λέει στις ομιλίες του ο Τομ Φρίντμαν, ότι δηλαδή το κομπιούτερ δεν έχει φίλτρο ευθυκρισίας. Στο Διαδίκτυο μπορείς να διαβάσεις τα πλέον απίστευτα κουτσομπολιά, θεωρίες συνωμοσίας και ανακρίβειες. «Το είδα στο Ίντερνετ», δεν σημαίνει απολύτως τίποτα γιατί κανείς δεν ελέγχει το περιεχόμενό του και κανείς δεν κάνει καν επιλογές. Ο Κίσινγκερ υποστήριζε πρόσφατα ότι ο διαφορετικός τρόπος και ρυθμός σκέψης και επικοινωνίας θα αλλάξει πολύ και τον τρόπο που οι άνθρωποι παίρνουν αποφάσεις. Οτι δηλαδή δεν θα υπάρχει η πολυτέλεια της περισυλλογής, της προσωπικής επικοινωνίας και συζήτησης που έχουμε συνηθίσει. (Παπαχελάς Αλέξης, 2008)

Εικόνα 5: Πινακίδες με ονόματα χωρών
Πηγή: Google

B. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται ο σκοπός της έρευνας, η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε καθώς και τα προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν κατά τη διεξαγωγή της μελέτης, μαζί με κατευθύνσεις για μελλοντική έρευνα στο αντικείμενο του προγράμματος Erasmus.

4.1 Σκοπός πρωτογενούς έρευνας

Από την ανασκόπηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας διαπιστώθηκε ότι το εκπαιδευτικό πρόγραμμα κινητικότητας Erasmus επιφέρει πολλά οφέλη τόσο για τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα όσο και για τους ίδιους τους φοιτητές. Σκοπός της έρευνας μας είναι η διερεύνηση του βαθμού πληροφόρησης, των φοιτητών του ΤΕΙ Κρήτης γύρω από το πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών ERASMUS+, η αναζήτηση των αιτιών πιθανής αδιαφορίας τους για συμμετοχή σε τέτοιου είδους προγράμματα και αναζήτηση προτάσεων για την αντιστροφή αυτών των τάσεων και την αντιμετώπιση του προβλήματος της ελλιπούς πληροφόρησης.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ:

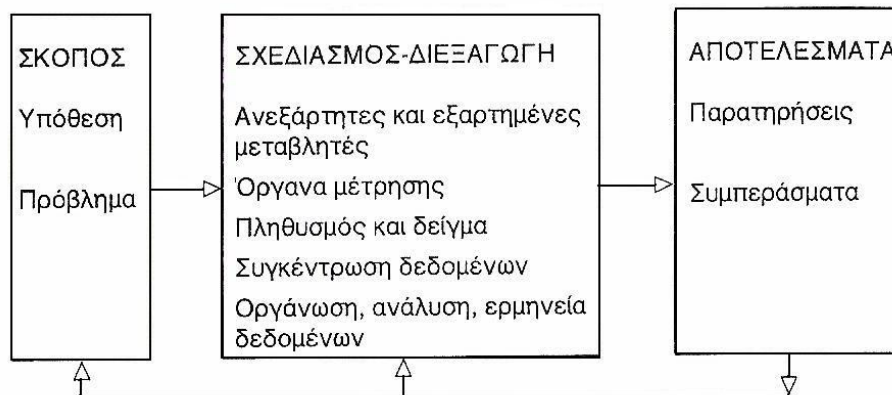
- 1) Αναζήτηση των αιτιών για τη μειωμένη συμμετοχή των Ελλήνων φοιτητών στα προγράμματα ανταλλαγών.
- 2) Διερεύνηση του βαθμού στον οποίο είναι ενήμεροι οι φοιτητές του ΤΕΙ Κρήτης για τα προγράμματα ανταλλαγών και τα οφέλη από τη συμμετοχή σε αυτά.
- 3) Καταγραφή των ενεργειών που γίνονται μέχρι σήμερα στο ΤΕΙ Κρήτης σχετικά με την ενημέρωση των φοιτητών.
- 4) Αναζήτηση νέων εργαλείων και ενεργειών για τη βελτίωση της πληροφόρησης των φοιτητών γύρω από τα προγράμματα ανταλλαγών και ειδικό το πρόγραμμα ERASMUS.
- 5) Διερεύνηση πιθανών μέσων για την ενίσχυση του ενδιαφέροντος των φοιτητών για συμμετοχή στο πρόγραμμα

4.2 Σχεδιασμός έρευνας

Η μεθοδολογική διαδικασία έρευνας είναι το στάδιο εκείνο το οποίο πραγματεύεται τον καθορισμό σχεδίων έρευνας, τις στρατηγικές μετρήσεων, την συλλογή δεδομένων και τέλος την ανάλυση αυτών (Μακράκης, 2005).

Κατά τον Θεοφιλίδη (1995), η επιστημονική έρευνα ασχολείται με την συλλογή, ανάλυση και ερμηνεία νέων στοιχείων και στηρίζεται σε συστηματική και μεθοδική εργασία. Τα βασικά γνωρίσματα της επιστημονικής έρευνας δίνονται στο σχήμα 1:

Διάγραμμα 16: Βασικά γνωρίσματα επιστημονικής έρευνας. Πηγή: Θεοφιλίδης (1995)

Σε γενικό επίπεδο, υπάρχουν 3 μέθοδοι συλλογής επιστημονικών στοιχείων: (Μαράντος, 1999).

- A) Παρατήρηση.
- B) Γραπτά τεκμήρια.
- Γ) Ερωτηματολόγιο.

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνηθούν οι αιτίες της ελλιπούς πληροφόρησης των φοιτητών του ΤΕΙ Κρήτης, να συγκριθεί η χώρα μας με άλλες που λαμβάνουν μέρος στο πρόγραμμα του Erasmus αλλά και να εξεταστούν οι λόγοι που οι φοιτητές δεν ενημερώνονται για το πρόγραμμα. Ακόμα η πληροφοριακή παιδεία και η αδράνεια των νέων σήμερα παίζει σημαντικό ρόλο καθώς απέχουν από τα κοινά της κοινότητας τους. Έτσι αναζητήθηκαν νέες ενέργειες και εργαλεία για την βελτίωση της πληροφόρησης των φοιτητών και την διερεύνηση πιθανών μέσων για την ενίσχυση του ενδιαφέροντος των φοιτητών. Για να απαντηθούν τα ερωτήματα που αναφέρθηκαν παραπάνω πραγματοποιήθηκε πρωτογενής έρευνα. Το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε ήταν το ερωτηματολόγιο, το οποίο αποτελείται από 20 ερωτήσεις συμπεριλαμβανομένων και των δημογραφικών στοιχείων. Στο πρώτο μέρος οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήσεις δημογραφικές όπως ηλικία, φύλο, εξάμηνο σπουδών κ.α. Στο δεύτερο μέρος οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήσεις που αφορούσαν τον θεσμό, την ενημέρωσή τους ως προς αυτό και τις κινήσεις του ΤΕΙ Κρήτης ως προς την ενημέρωση. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από ερωτήσεις κυρίως κλειστού τύπου με σκοπό να μην προκληθεί κόπωση στους φοιτητές κατά τη συμπλήρωσή του και να επιταχυνθεί η διαδικασία.

Ερευνητικό εργαλείο έρευνας

Το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα εργασία είναι το ερωτηματολόγιο το οποίο σύμφωνα με την Κυριαζή (1999), αποτελεί κύριο εργαλείο έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες.

Το ερωτηματολόγιο είναι ένα άκρως διαδομένο και εύχρηστο εργαλείο συλλογής δεδομένων, το οποίο μπορεί να παραδοθεί και να συμπληρωθεί χωρίς την παρουσία του ερευνητή, ενώ παράλληλα είναι αρκετά εύληπτο και εύκολο στην ανάλυση (Wilson & Mclean, 1994).

Χαρακτηριστικά ερωτηματολογίου - Γενικά

Κατά τους Borg και Gall (1989) ένα προσεκτικά σχεδιασμένο ερωτηματολόγιο μπορεί να αποτελέσει πολύτιμο ερευνητικό εργαλείο, επιτρέποντας τη συλλογή έγκυρων και αξιόπιστων δεδομένων με σχετική ευκολία και οικονομία χρόνου. Πιο αναλυτικά, μέσω του γραπτού ερωτηματολογίου παρέχεται η δυνατότητα συλλογής μεγάλου όγκου δεδομένων σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα, ικανών να περιγράψουν τις υπάρχουσες συνθήκες και να προσδιορίσουν τις σχέσεις που ενυπάρχουν στα φαινόμενα (Cohen and Manion 1994).

Επιπρόσθετα αποτελεί ένα σχετικά εύχρηστο εργαλείο το οποίο μπορεί να εξασφαλίσει μεγαλύτερα επίπεδα συμμετοχής, παρά το γεγονός ότι ενυπάρχει ο κίνδυνος κάποιος αριθμός ερωτηματολογίων να μείνουν αναπάντητα.

Το ερωτηματολόγιο (questionnaire) είναι μία τυποποιημένη ομάδα ερωτήσεων για τη συλλογή συγκεκριμένων πληροφοριών από τους ερωτώμενους (Μαύρος και Σιώμκος, 2008) . Έχει τρεις βασικούς στόχους: Τη μετατροπή των απαιτούμενων πληροφοριών σε συγκεκριμένες ερωτήσεις τις οποίες μπορούν να απαντήσουν οι ερωτώμενοι.

- Την ενθάρρυνση και παρακίνηση των ερωτώμενων να απαντήσουν στις ερωτήσεις.
- Την ελαχιστοποίηση του σφάλματος απόκρισης (response error).

Το ερωτηματολόγιο αποτελεί το σύνδεσμο επικοινωνίας μεταξύ του ερευνητή και του ερωτώμενου. Η επικοινωνία αυτή είναι αμφίδρομη: Ο ερευνητής επικοινωνεί με τον ερωτώμενο θέτοντας ερωτήσεις για να λάβει συγκεκριμένες πληροφορίες που θέλει.

Σκοπός του ερωτηματολογίου είναι να μειωθεί το ποσοστό “θορύβου” στην αμφίδρομη επικοινωνία. Δύσκολες ερωτήσεις ή ερωτήσεις που είναι ατελείς ή εύκολα μπορούν να δημιουργήσουν σύγχυση είναι παραδείγματα θορύβου.

Δεν υπάρχει συγκεκριμένος κανόνας για το πότε ενδείκνυται η χρήση του ερωτηματολογίου. Εξαρτάται από την ποικιλία των παραγόντων και τον τύπο των πληροφοριών που θα συλλεχθούν, καθώς και από τους διαθέσιμους πόρους. Το ερωτηματολόγιο θεωρείται καλή επιλογή για τις παρακάτω περιπτώσεις: (Borg και Gall ,1989)

- 1) Όταν οι πόροι είναι περιορισμένοι (χρήματα και χρόνος). Είναι σχετικά φθηνή μέθοδος συλλογής στοιχείων. Αν και η προετοιμασία του μπορεί ορισμένες φορές να αποδειχθεί ιδιαίτερα δαπανηρή, η διανομή του είναι φθηνή και ορισμένες φορές μπορεί να μην ξεπερνά το κόστος μίας φωτοτυπίας. Ο απαιτούμενος για τη συμπλήρωση του χρόνος είναι ένας άλλος παράγοντας που το ερωτηματολόγιο μπορεί να ελαχιστοποιήσει. Εάν διανεμηθεί με την προσωπική μέθοδο, τότε χιλιάδες ερωτώμενοι μπορούν να ανταποκριθούν μέσα σε λίγες μέρες.
- 2) Όταν είναι αναγκαίο να προστατευθούν τα προσωπικά στοιχεία των ερωτώμενων . Το ερωτηματολόγιο εξασφαλίζει εύκολα ανωνυμία και εμπιστευτικότητα. Η εμπιστευτικότητα είναι ένα στοιχείο το οποίο οδηγεί σε ειλικρινείς απαντήσεις, ιδιαίτερα όταν περιλαμβάνονται στοιχεία για την προσωπική συμπεριφορά των καταναλωτών.

Οι βασικοί κανόνες που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη σύνταξη και το σχεδιασμό ενός ερωτηματολογίου είναι (Παπαδόπουλος, 2010):

- Ο καθορισμός του τύπου συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου (προσωπική συνέντευξη, ταχυδρομικά, τηλεφωνικά)
- Οι ερωτήσεις να είναι συγκεκριμένες και όχι γενικές και αόριστες.
- Δεν πρέπει να τίθενται με τρόπο που να μπορούν να επηρεάσουν την απάντηση, γιατί τότε θα είναι προκατειλημμένες.
- Σύμφωνα με τους (Τζωρτζάκης & Τζωρτζάκη, 2002), οι κανόνες σύνταξης ερωτηματολογίων είναι οι εξής:
- Το ερωτηματολόγιο δεν πρέπει να είναι πολύ μεγάλο, για να μην κουράζει τον
- ερωτώμενο, χωρίς αυτό να σημαίνει μείωση των ερωτήσεων εις βάρος της ποσότητας που ζητά ο ερευνητής.
- Το ερωτηματολόγιο έχει συνταχθεί κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να βοηθά την
- Στατιστική ανάλυση.
- Δεν υπάρχουν ερωτήσεις που να εκθέτουν τον ερωτώμενο.
-

Τέλος, ο Μακράκης (2005) αναφέρει για την εγκυρότητα των μεταβλητών ότι αυτή εξασφαλίζεται από την κοινή συναίνεση ειδικών οι οποίοι τελικώς θα αποφανθούν για την εγκυρότητα των μεταβλητών και των κλιμάκων μέτρησης.

Ερωτήσεις ερωτηματολογίου - Είδη ερωτήσεων (παρούσας έρευνας)

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 20 ερωτήσεις σχετικά με τον θεσμό ανταλλαγής φοιτητών Erasmus. Πιο συγκεκριμένα, οι ερωτήσεις σχετίζονται αρχικά με τα δημογραφικά στοιχεία όπως είναι η ηλικία, το φύλο και κάποια στοιχεία σχετικά με την σχολή που σπουδάζουν. Ακόμα ερωτήθηκαν οι φοιτητές που πήραν μέρος στο ερωτηματολόγιο εάν έχουν παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα Erasmus, τι εντυπώσεις αποκόμισαν, ποιες είναι οι πηγές πληροφόρησης τους τι θα βοηθούσε στη βελτίωση της πληροφόρησης των φοιτητών γύρω από το πρόγραμμα Erasmus. Το ερωτηματολόγιο παρατίθεται στο παράρτημα της εργασίας.

Πληθυσμός Έρευνας

Ο Παρασκευόπουλος (1984) αναφέρει ότι πληθυσμός είναι ένα ευρύτερο σύνολο ομοειδών περιπτώσεων, ενώ οι Berthouex και Brown (2002), αναφέρουν ότι πληθυσμός είναι ένα μεγάλο σύνολο Ν παρατηρήσεων ή τιμών δεδομένων. Ο καθορισμός του πληθυσμού εξαρτάται συνήθως από τι ίδιο το αντικείμενο της έρευνας και από τα υλικό-τεχνικά εμπόδια που προκύπτουν (Javeau, 1996).

Τον πληθυσμό τον αποτελούν φοιτητές του ΤΕΙ Κρήτης. Συλλέχθηκε δείγμα 216 ατόμων με την μέθοδο της εύκολης δειγματοληψίας. Το δείγμα δηλαδή επιλέγεται επειδή «έτυχε» εννοώντας ότι βόλεψε και όχι στην πραγματικότητα ότι επιλέχτηκε για να είναι τυχαίο. Για να συλλεχθεί ένα τυχαίο δείγμα θα πρέπει ο πληθυσμός να έχει την ίδια πιθανότητα επιλογής. Δηλαδή θα έπρεπε να δημιουργηθεί δειγματοληπτικό πλαίσιο και να καταγραφούν όλοι οι εγγεγραμμένοι φοιτητές του ΤΕΙ και μέσα από αυτό να γινόταν η επιλογή του δείγματος (Ζαφειρόπουλος, 2001). Μετά τη συλλογή των ερωτηματολογίων δημιουργήθηκε ένα αρχείο στο πρόγραμμα Microsoft excel όπου εκεί έγινε η κωδικοποίηση και η στατιστική επεξεργασία και ανάλυση των αποτελεσμάτων. (Το πλήρες ερωτηματολόγιο παρατίθεται στο παράρτημα Α της παρούσας εργασίας.)

4.3 Διεξαγωγή έρευνας

Πιλοτική Έρευνα:

Αρχικά έγινε μια πιλοτική έρευνα (Φεβρουάριος 2017) όπου 10 φοιτητές συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο με σκοπό να διαπιστωθεί αν οι ερωτήσεις που συμπεριλαμβάνει το ερωτηματολόγιο γίνονται κατανοητές σε αυτούς. Η διανομή των ερωτηματολογίων έγινε σε όλες τις σχολές του ΤΕΙ Κρήτης, με τη βοήθεια του προσωπικού του γραφείου διεθνών σχέσεων των αυτών. Η διανομή τους ξεκίνησε στις είκοσι έξι Φεβρουαρίου 2017.

Περιορισμοί της έρευνας:

Υπήρξαν αρκετά εμπόδια στην διεκπεραίωση της έρευνας διότι το δείγμα δεν είναι αντιπροσωπευτικό από όλα τα τμήματα του ΤΕΙ Κρήτης, οι ερωτώμενοι δεν ήταν όλοι διατεθειμένοι να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο, υπήρχε περιορισμός του χρόνου καθώς ο συνάδελφος μου είναι φαντάρος και εγώ εργάζομαι στον ιδιωτικό τομέα και δεν υπήρχε χρόνος για συλλογή μεγάλης βιβλιογραφίας. Γι'αυτό και η διανομή έγινε προσωπικά και περισσότερο βάση των κοινωνικών δικτύων

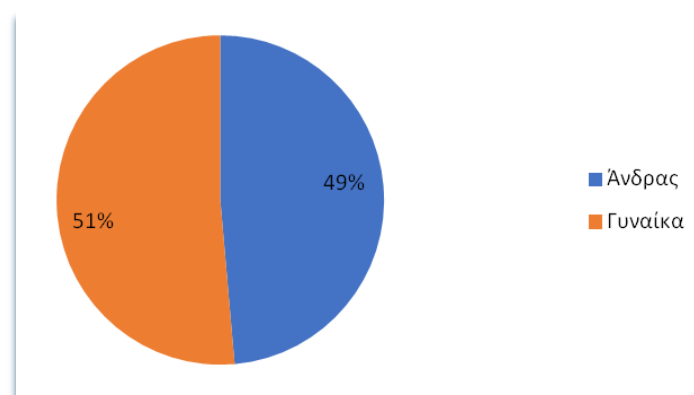

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τη στατιστική επεξεργασία των στοιχείων που συλλέχθηκαν από τα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν οι φοιτητές των σχολών του ΤΕΙ Κρήτης. Στόχος της έρευνας ήταν καταρχήν να εκτιμηθεί το επίπεδο της ενημέρωσης των φοιτητών σχετικά με το πρόγραμμα. Οι ενότητες του κεφαλαίου ακολουθούν τη δομή του ερωτηματολογίου και παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της κάθε ερώτησης. Η επεξεργασία των δεδομένων έγινε με τη χρήση του προγράμματος MS Excel.

Μέρος 1ο: Δημογραφικά Στοιχεία

ΦΥΛΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

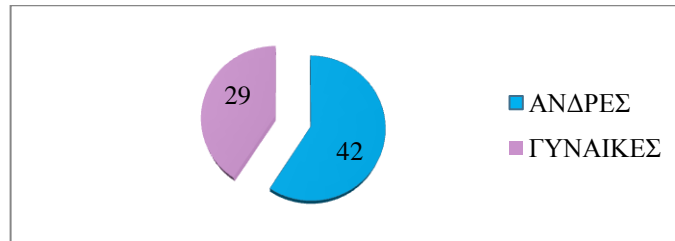

Διάγραμμα 17: Φύλο Σπουδαστών

Αναφορικά με το φύλο των συμμετεχόντων, τα ποσοστά ανδρών και γυναικών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ήταν περίπου τα ίδια (51% και 49% άνδρες) (Διάγραμμα 17)

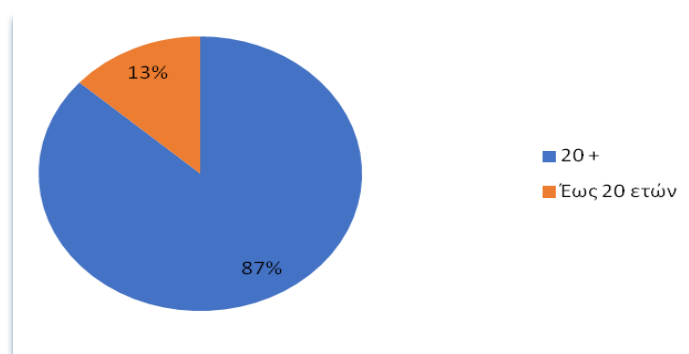
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ERASMUS ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΦΥΛΟ

Διάγραμμα 18: Συμμετοχή φοιτητών Erasmus ανάλογα με το φύλο

Αναφορικά με τους φοιτητές του ΤΕΙ Κρήτης που συμμετείχαν στο πρόγραμμα οι περισσότεροι συμμετέχοντες ήταν άντρες. Το αποτέλεσμα αυτό ίσως και να οφείλεται στην σχολή μηχανικών πληροφορικής που όπως είδαμε παραπάνω στέλνει στο εξωτερικό τους πιο πολλούς φοιτητές και κυριαρχεί το αντρικό φύλο κατά κύριο λόγο

ΗΛΙΚΙΑ ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Διάγραμμα 19: Ηλικία Ερωτηθέντων φοιτητών

Σχετικά με την ηλικία, η μεγάλη πλειοψηφία των συμμετεχόντων (87%) ήταν από 20 ετών και πάνω, και μόλις το 13% είναι έως 20 ετών. (Γράφημα 18)

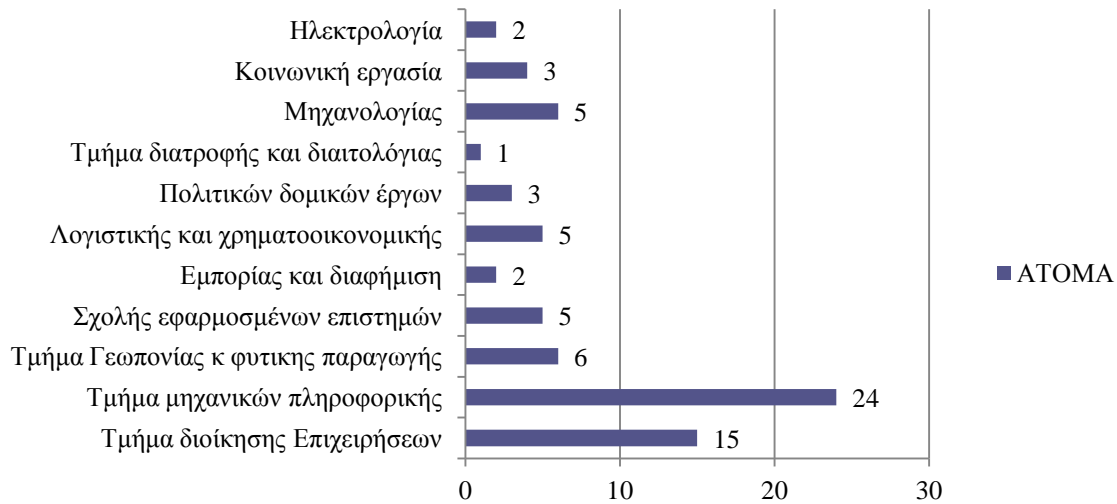
Πίνακας 4: Σχολή – Τμήμα φοίτησης

	N	%
Μηχανικών πληροφορικής	87	40,2
Διοίκησης επιχειρήσεων	73	33,7
Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων	10	4,6
Σχολής εφαρμοσμένων επιστημών	10	4,6
Εμπορίας και διαφήμιση	5	2,3
Λογιστικής και χρηματοοικονομικής	5	2,3
Φυτικής παραγωγής	5	2,3
Πολιτικών δομικών έργων	3	1,3
Τμήμα διατροφής και διαιτολογίας	4	1,85
Μηχανολογίας	2	1
Κοινωνική εργασία	2	1
Ηλεκτρολογία	1	1

Όσον αφορά το τμήμα στο οποίο σπουδάζουν οι ερωτώμενοι, οι περισσότεροι είναι φοιτητές του Ε.Π.Π δηλαδή μηχανικών πληροφορικής (87 άτομα) και ακολουθούν οι φοιτητές της διοίκησης επιχειρήσεων (73 άτομα). Οι υπόλοιποι φοιτητές όπως φαίνεται στον πίνακα είναι των υπόλοιπων τμημάτων γεωπονίας, της σχολής εφαρμοσμένων επιστημών, του τμήματος εμπορίας και διαφήμισης, λογιστικής και χρηματοοικονομικής, φυτικής παραγωγής, πολιτικών δομικών έργων, τμήμα διατροφής και διαιτολογίας, πληροφορικής, μηχανολογίας, κοινωνικής εργασίας και ηλεκτρολογίας.

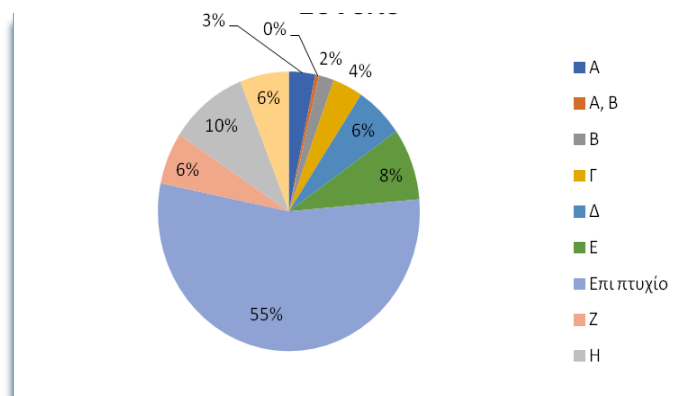
ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS

Διάγραμμα 20: Φοιτητές που συμμετείχαν στο πρόγραμμα ανάλογα το τμήμα που σπουδάζουν

Όπως φαίνεται στο παραπάνω γράφημα το τμήμα με τους περισσότερους φοιτητές που έχουν συμμετάσχει στο πρόγραμμα ERASMUS+ είναι η σχολή Ε.Π.Π ,τμήμα μηχανικών πληροφορικής και ακολουθεί το τμήμα διοίκησης επιχειρήσεων.

ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

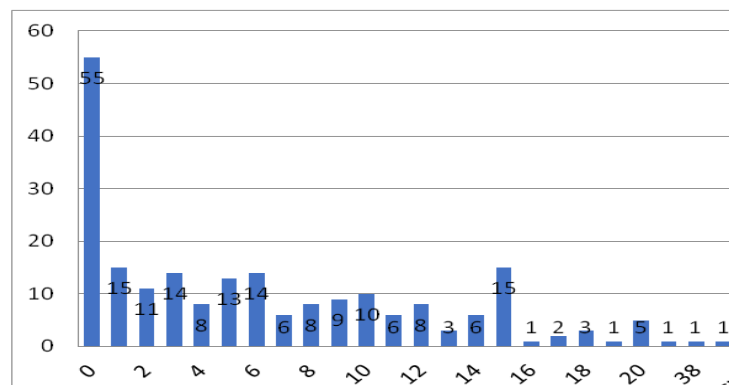

Διάγραμμα 21: Εξάμηνο Σπουδών

Αναφορικά με το εξάμηνο σπουδών, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (55%) είναι επί πτυχίο το 8% είναι στο 5 εξάμηνο, το 10% είναι στο 7 εξάμηνο το 6% στο 4 εξάμηνο σπουδών (γράφημα 19)

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΧΡΩΣΤΑΝΕ ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

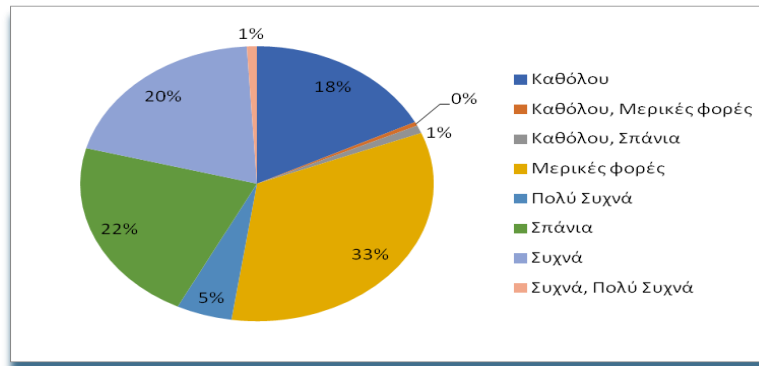

Διάγραμμα 22: Αριθμός μαθημάτων που χρωστάνε οι φοιτητές

Αναφορικά με τα μαθήματα που χρωστάνε οι ερωτηθέντες προκύπτει πως οι 55 φοιτητές δεν χρωστάνε κανένα μάθημα και αυτό διότι η πλειοψηφία είναι επί πτυχίο, 2 φοιτητές χρωστάνε 11 μαθήματα 5 χρωστάνε 20 μαθήματα και ένας μόνο φοιτητής χρωστάει 38 μαθήματα .(γράφημα 20)

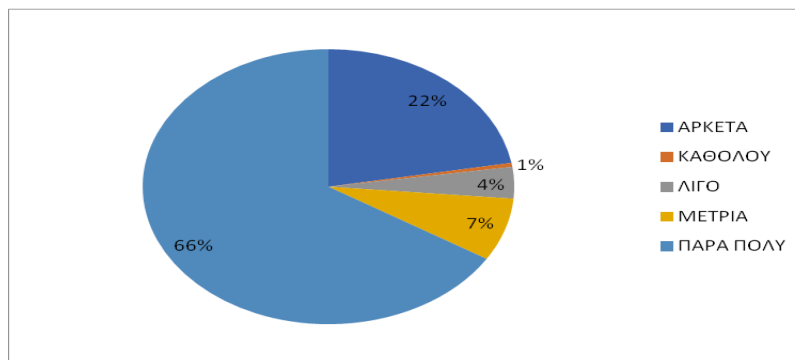
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΣΕ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΤΕΙ

Διάγραμμα 23: Συμμετοχή στην φοιτητών σε δραστηριότητες του ΤΕΙ

Το 33% των ερωτηθέντων απάντησε πως συμμετέχει σε δραστηριότητες του ΤΕΙ μερικές φορές, το 20% συχνά, το 22% σπάνια, το 18% καθόλου. Η συμμετοχή των ερωτηθέντων στα κοινά είναι μια σημαντική πληροφορία που φαίνεται στο γράφημα και δίνει το έναυσμα για νέες έρευνες. (γράφημα 21).

ΑΠΟΨΗ ΤΩΝ ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΝ ΤΟΥΣ ΑΡΕΣΟΥΝ ΤΑ ΤΑΞΙΔΙΑ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

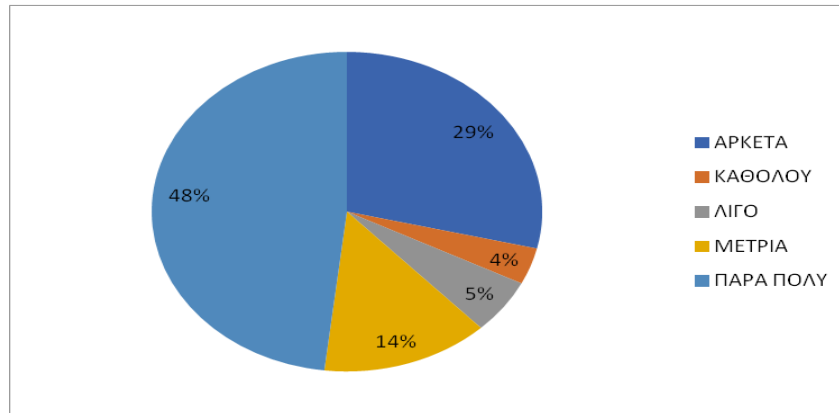

Διάγραμμα 24: Άποψη των σπουδαστών σχετικά με τα ταξίδια στο εξωτερικό

Σε ένα μεγάλο ποσοστό αρέσει πάρα πολύ να ταξιδεύει στο εξωτερικό (66%), το 1% καθόλου, το 4% λίγο το 7% αρκετά και το 22% αρκετά. (Διάγραμμα 22).

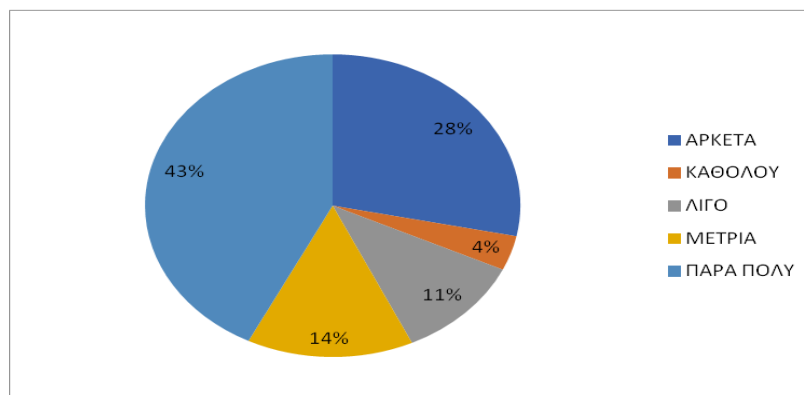
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Διάγραμμα 24.1: Δυνατότητα σπουδών στο εξωτερικό

Αναφορικά οι φοιτητές του ΤΕΙ Κρήτης φαίνεται πως θα ήθελαν πάρα πολύ να είχαν την δυνατότητα να σπουδάσουν στο εξωτερικό (48%), ένα μικρότερο ποσοστό δεν ήθελε πολύ (14%) ακόμα κάποιοι συμμετέχοντες δεν ήθελαν καθόλου (4%) Αυτό είναι ένα στοιχείο που μπορούμε να εκμεταλλευτούμε στο μέλλον και να ερευνήσουμε διότι η επιθυμία των φοιτητών φαίνεται από την προθυμία τους να σπουδάσουν στο εξωτερικό όμως τελικά οι φοιτητές που συμμετέχουν στο Erasmus είναι πολύ λίγοι. (Διάγραμμα 22.1)

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Διάγραμμα 24.2: Δυνατότητα εργασίας στο εξωτερικό

Αναφορικά σε αυτό το διάγραμμα φαίνεται η θέληση της εύρεσης εργασίας στο εξωτερικό των φοιτητών του ΤΕΙ Κρήτης που συμμετείχαν στο ερωτηματολόγιο το μεγαλύτερο ποσοστό θα το ήθελε εάν του δινόταν η ευκαιρία (71%)ενώ μόλις το 4% δεν θα το προτιμούσε(Διάγραμμα 22.2)

Πίνακας 5: Λόγοι επίσκεψης στο εξωτερικό

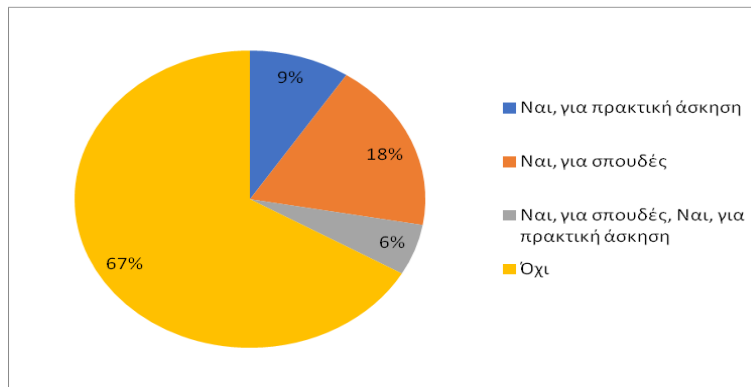
ΕΧΕΤΕ ΤΑΞΙΔΕΨΕΙ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	N	%
Ναι, για εκπαιδευτικούς λόγους	19	8
Ναι, για εκπαιδευτικούς λόγους , Ναι, για επαγγελματικούς λόγους	3	1,5
Ναι, για επαγγελματικούς λόγους	3	1,5
Ναι, για τουρισμό/Προσωπικούς Λόγους	83	39
Ναι, για τουρισμό/Προσωπικούς Λόγους, Ναι, για εκπαιδευτικούς λόγους □	48	22
Ναι, για τουρισμό/Προσωπικούς Λόγους, Ναι, για εκπαιδευτικούς λόγους □, Ναι, για επαγγελματικούς λόγους	11	5,1
Ναι, για τουρισμό/Προσωπικούς Λόγους, Ναι, για επαγγελματικούς λόγους	4	2
Όχι	45	20,9

Από τους 216 ερωτηθέντες, λίγοι ταξίδεψαν στο εξωτερικό για επαγγελματικούς λόγους(3%), οι περισσότεροι (39%) για τουρισμό/προσωπικούς λόγους και μόλις το 20,9 % δεν έχει τύχει να ταξιδέψει στο εξωτερικό κάτι που επαληθεύει την γνώμη πολλών για τον φόβο του εξωτερικού.(Πίνακας 5)

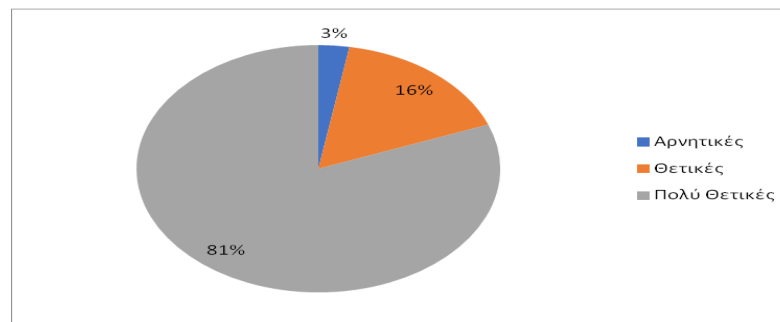
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS+

Διάγραμμα 25: Συμμετοχή σε πρόγραμμα Erasmus

Το 67% των ερωτηθέντων δεν έχει συμμετάσχει σε πρόγραμμα ERASMUS+ , το 18% έχει συμμετάσχει για σπουδές, το 9% για πρακτική άσκηση και το 6% και για σπουδές και για πρακτική άσκηση (Διάγραμμα 23). Παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών δεν έχει συμμετάσχει σε πρόγραμμα Erasmus αν κ όπως παρατηρήσαμε πιο πάνω το μεγαλύτερο ποσοστό θα ήθελε να ταξιδέψει στο εξωτερικό.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS

Διάγραμμα 26: Εντυπώσεις από την συμμετοχή στο πρόγραμμα Erasmus

Αναφορικά

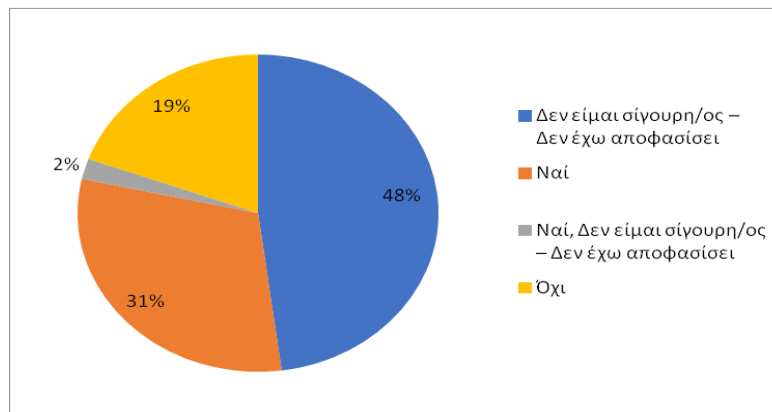
το

μεγαλύτερο

ποσοστό (81%) αυτών που συμμετείχαν σε πρόγραμμα Erasmus είχαν πολύ θετικές εντυπώσεις, το 16% αποκόμισαν θετικές εντυπώσεις και μόλις το 3% σχημάτισαν αρνητικές εντυπώσεις. Συμμετείχαν στην ερώτηση μόνο όσοι είχαν απαντήσει πιο πάνω ότι συμμετείχαν στο πρόγραμμα (Διάγραμμα 24).

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS

Διάγραμμα 27: Μελλοντική Συμμετοχή στο πρόγραμμα

Το 19% αυτών που δεν συμμετείχαν σε πρόγραμμα Erasmus δεν σκοπεύουν να το κάνουν στο μέλλον, το 48% δεν είναι σίγουροι/δεν έχουν αποφασίσει, και το 31% σκοπεύουν να συμμετάσχουν. Συμπεραίνουμε από το παραπάνω γράφημα ότι οι ερωτώμενοι φοιτητές του ΤΕΙ Κρήτης τείνουν στο να συμμετάσχουν στο μέλλον σε κάποιο πρόγραμμα Erasmus+ αλλά οι περισσότεροι είναι αναποφάσιστοι (Διάγραμμα 25).

ΜΕΡΟΣ 2^ο: ΒΑΘΜΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS

Πίνακας 6: Βαθμός ενημέρωσης για τον θεσμό του ERASMUS

Αναφορικά οι φοιτητές με το μεγαλύτερο ποσοστό είναι μέτρια πληροφορημένοι για το πρόγραμμα .Μόνο το 20% των 216 φοιτητών που συμμετείχαν στην έρευνα φαίνεται πως είναι πλήρως ενημερωμένο

ΒΑΘΜΟΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	N	%
ΚΑΘΟΛΟΥ	28	13
ΛΙΓΟ	53	25
ΜΕΤΡΙΑ	73	34
ΠΟΛΥ	18	8
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	44	20

.(πίνακας 6)

ΒΑΣΙΚΗ ΠΗΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

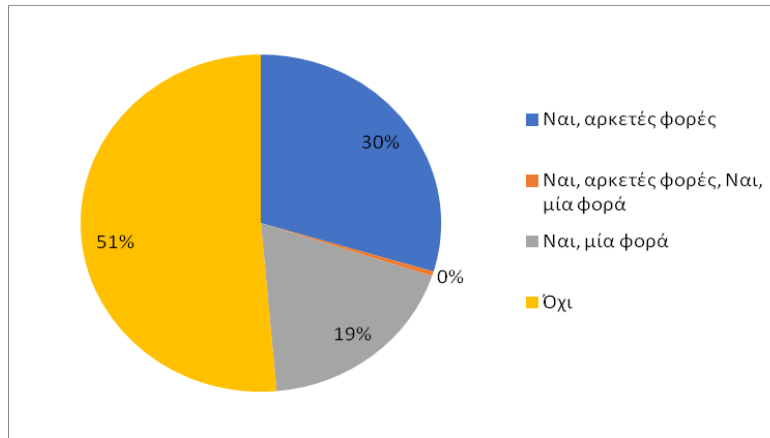
Πίνακας 7: Πηγή πληροφόρησης για το ERASMUS

	N	%
ΦΙΛΟΙ/ΣΥΜΦΟΙΤΗΤΕΣ	103	47
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΓΡΑΦΕΪΟΥ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ	50	23
ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	50	23
ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ -ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	13	7

Βασική πηγή ενημέρωσης για το Erasmus αποτελούν οι φίλοι και οι συμφοιτητές (47%) οι οποίοι επηρεάζουν πιο εύκολα την γνώμη των ερωτηθέντων για την συμμετοχή τους στο πρόγραμμα καθώς τυχαίνει να γνωρίζουν ή ακόμα και να έχουν πάει οι ίδιοι..Ακολουθεί το διαδίκτυο με το γραφείο διεθνών σχέσεων του ΤΕΙ Κρήτης και τελευταίος ακολουθεί ο ακαδημαϊκός υπεύθυνος/ καθηγητές του τμήματος.

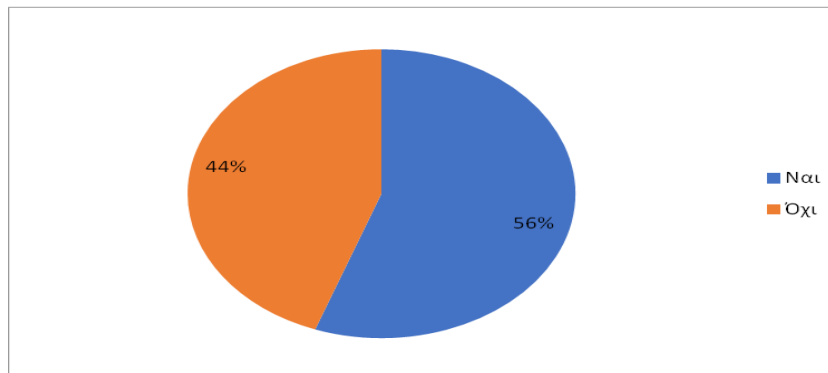
ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Διάγραμμα 28: Επίσκεψη γραφείου διεθνών σχέσεων ΤΕΙ Κρήτης για παροχή πληροφοριών.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων (51%) δεν έχει επισκεφθεί το γραφείο διεθνών σχέσεων του ΤΕΙ Κρήτης γιατί δεν ξέρει που βρίσκεται, το 30% το επισκέφθηκε αρκετές φορές, και το 19% μία φορά (Διάγραμμα 26).

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ

Διάγραμμα 29: Επίσκεψη στην ιστοσελίδα του γραφείου διεθνών σχέσεων του ΤΕΙ Κρήτης.

Αναφορικά οι φοιτητές του ΤΕΙ Κρήτης φαίνεται να επισκέπτονται την ιστοσελίδα του γραφείου διεθνών σχέσεων (56%) αν κ η διαφορά είναι μικρή από το μικρότερο ποσοστό (44%) που δεν την επισκέπτεται. (Διάγραμμα 27).

Πίνακας 8: Άποψη ερωτηθέντων σε σχέση με τα παρακάτω

(1=Διαφωνώ Πλήρως, 5=Συμφωνώ Πλήρως)

	1	2	3	4	5
	%	%	%	%	%
Το προσωπικό του Γραφείου Δ.Σ. είναι φιλικό προς τους φοιτητές και έχει τη διάθεση να δώσει πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα Erasmus+	2	5	20	54	19
Η πληροφόρηση που παρέχεται από το προσωπικό του Γραφείου Δ.Σ. καλύπτει ό,τι χρειάζεται να γνωρίζει ένας φοιτητής σχετικά με το Erasmus+	2	8	29	50	11
Η συνεργασία του προσωπικού του Γραφείου Δ.Σ. πριν την αναχώρηση ενός φοιτητή του ΤΕΙ για το εξωτερικό είναι πολύ ικανοποιητική	4	3	29	51	13
Η συνεργασία του προσωπικού του Γραφείου Δ.Σ. μετά την επιστροφή ενός φοιτητή από το εξωτερικό είναι πολύ ικανοποιητική.	7	11	31	41	10
Η ιστοσελίδα του Γραφείου Δ.Σ. είναι εύχρηστη και φιλική προς το χρήστη.	3	7	43	39	8
Η ιστοσελίδα του Γραφείου Δ.Σ. έχει επαρκή πληροφόρηση σχετικά με το πρόγραμμα Erasmus+	2	4	48	36	10
Οι ημερίδες που διοργανώνονται από το Γραφείο Δ.Σ. για το πρόγραμμα Erasmus+ είναι αρκετά κατατοπιστικές για τους φοιτητές του ΤΕΙ Κρήτης	7	11	33	38	11

Αναφορικά το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων (73%) συμφωνεί πως το προσωπικό του γραφείου Δ.Σ είναι φιλικό προς τους φοιτητές. Επίσης, το 61% των ερωτηθέντων συμφωνούν πως η πληροφόρηση που παρέχεται από το προσωπικό του γραφείου καλύπτει ότι χρειάζεται να γνωρίζει ένας φοιτητής για το Erasmus. Το 64% των ερωτηθέντων συμφωνεί πως η συνεργασία του προσωπικού του γραφείου Δ.Σ πριν την αναχώρηση είναι πολύ ικανοποιητική ενώ το 7% διαφωνεί. Το 51% συμφωνεί πως η συνεργασία του προσωπικού μετά την επιστροφή είναι πολύ ικανοποιητική και το 18% διαφωνεί. Μόλις το 10% διαφωνεί πως η ιστοσελίδα του γραφείου Δ.Σ είναι εύχρηστη και φιλική προς τον χρήστη, και το 47% του δείγματος συμφωνεί. Το 46% των ερωτηθέντων συμφωνεί πως η ιστοσελίδα του γραφείου Δ.Σ έχει επαρκή πληροφόρηση σχετικά με το πρόγραμμα Erasmus και τέλος το 49% του δείγματος συμφωνεί πως οι ημερίδες που διοργανώνονται από το Γραφείο Δ.Σ. για το πρόγραμμα Erasmus είναι αρκετά κατατοπιστικές για τους φοιτητές του ΤΕΙ Κρήτης.

Πίνακας 9: Βελτίωση της πληροφόρησης των φοιτητών γύρω από το πρόγραμμα Erasmus

	N	%
Συστηματική οργάνωση εκδηλώσεων ενημέρωσης από το Γραφείο Διεθνών Σχέσεων του ΤΕΙ	200	92,5
Παροχή λεπτομερούς πληροφόρησης και καθοδήγησης μέσα από την ιστοσελίδα του Γραφείου Διεθνών Σχέσεων του ΤΕΙ	19	8,7
Η ύπαρξη περισσότερων ενημερωτικών εντύπων (φυλλάδια, αφίσες...)	11	5,09
Η ενεργοποίηση των φοιτητών που έχουν συμμετάσχει στο πρόγραμμα στο παρελθόν	12	5,55
Η συνεργασία του Γραφείου Διεθνών Σχέσεων του ΤΕΙ με το Erasmus Student Network (ESN)	5	2,3

Σχετικά με τη βελτίωση της πληροφόρησης των φοιτητών γύρω από το πρόγραμμα Erasmus, προέκυψε από την έρευνα πως θα βοηθούσε η συστηματική οργάνωση εκδηλώσεων ενημέρωσης από το Γραφείο Διεθνών Σχέσεων του ΤΕΙ, καθώς προτιμήθηκε από το 92,5% των ερωτηθέντων, και ακολουθεί η παροχή λεπτομερούς πληροφόρησης και καθοδήγησης μέσα από την ιστοσελίδα του γραφείου διεθνών σχέσεων του ΤΕΙ με ποσοστό 8,7%. Η ύπαρξη περισσότερων ενημερωτικών εντύπων η ενεργοποίηση των φοιτητών που έχουν συμμετάσχει στο πρόγραμμα στο παρελθόν και η συνεργασία του γραφείου διεθνών σχέσεων του ΤΕΙ με το Erasmus Student Network (ESN) ακολουθούν με ποσοστά της τάξεως του 5% περίπου

Πίνακας 10: Παράγοντες που λειτουργούν ανασταλτικά στην απόφαση των φοιτητών να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα Erasmus

	N	%
Δεν υπάρχει έγκριση ή ενθάρρυνση από το οικογενειακό περιβάλλον	170	78,7
Δεν υπάρχουν κι άλλοι φίλοι που θα ήθελαν να συμμετάσχουν την ίδια περίοδο	3	1,4
Μη εξοικείωση με την ιδέα του εξωτερικού	33	15,2
Δε θεωρούν την εμπειρία του Erasmus σημαντική	20	9,25
Μη επαρκής γνώση της ξένης γλώσσας	35	16,2
Προβληματισμός σε σχέση με την διαμονή (εύρεση κατοικίας, ευκολία στη διατροφή κτλ).	28	12,9
Δυσκολία στην αντιστοίχιση με τα μαθήματα με το ίδρυμα υποδοχής.	16	7,4
Η γραφειοκρατία κατά τη διαδικασία έγκρισης αλλά και μετά την επιστροφή.	11	5,09

Σχετικά με τους παρακάτω παράγοντες που λειτουργούν ανασταλτικά στην απόφαση των φοιτητών να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα Erasmus, το 78% των ερωτηθέντων πιστεύουν πως είναι το οικογενειακό περιβάλλον, το 16% πιστεύει πως η μη επαρκής γνώση ξένης γλώσσας, το 15% απαντάει την μη εξοικείωση με την ιδέα του εξωτερικού το 13% αναφέρει ως ανασταλτικό παράγοντα τον προβληματισμό σε σχέση με τη διαμονή, το 7% αναφέρει ως ανασταλτικό παράγοντα τη δυσκολία στην αντιστοίχιση με τα μαθήματα στο ίδρυμα Τέλος κάποιοι δεν θεωρούν την εμπειρία του ERASMUS σημαντική, και το 9% των ερωτηθέντων το θεωρεί ανασταλτικό παράγοντα. Αξίζει να σημειωθεί πως οι φοιτητές ήταν προβληματισμένοι όσον αφορά το οικονομικό κομμάτι και τον χρόνο παραλαβής των χρημάτων από το ΕΣΠΑ.

Πίνακας 11: Τομείς που ωφελείται ο φοιτητής από ένα πρόγραμμα ERASMUS

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πάρα Πολύ
	%	%	%	%	%
Γνωριμία και εξοικείωση με διαφορετικές κουλτούρες & πολιτισμούς.	1	1	9	35	54
Βελτίωση της γνώσης ξένων γλωσσών	2	3	7	37	51
Βελτίωση του βιογραφικού του	2	4	13	41	40
Ανάπτυξη των ακαδημαϊκών του προσόντων	2	4	20	41	33
Απόκτηση νέων φίλων	3	5	15	37	40

Αναφορικά το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων(54%) πιστεύει πως ένας φοιτητής που συμμετέχει σε πρόγραμμα Erasmus ωφελείται στις γνωριμίες και την εξοικείωση με διαφορετικές κουλτούρες και πολιτισμούς και έτσι διευρύνει τους ορίζοντές του. Το 51% του δείγματος πιστεύει πως ωφελείται στον τομέα της βελτίωση της γνώσης των ξένων γλωσσών αφού είναι απαραίτητο και όλα τα μαθήματα γίνονται κατά κύριο λόγο στην Αγγλική γλώσσα. Το 40% πιστεύει πως ωφελείται πάρα πολύ στη βελτίωση του βιογραφικού του και μπορεί να έχει περισσότερες εργασιακές ευκαιρίες ενώ το 33% των ερωτηθέντων πιστεύει πως ωφελείται στην ανάπτυξη των ακαδημαϊκών του προσόντων και το 40% πιστεύει πως ωφελείται πάρα πολύ στην απόκτηση νέων φίλων.

Όσον αφορά τη βελτίωση της πληροφόρησης των φοιτητών γύρω από το πρόγραμμα Erasmus+ και την ενθάρρυνση της συμμετοχής τους στο πρόγραμμα προτάθηκαν τα εξής από τους ερωτηθέντες:

- Καλύτερη συνεργασία μεταξύ Γραφείο Διεθνών σχέσεων και ESN. Προγραμματισμός οργανώσεων που να στοχεύουν στην επαφή των μαθητών του ΤΕΙ με τους Erasmus
- Να είναι πιο κατατοπιστικά τα πράγματα με την αντιστοίχιση των μαθημάτων. Για παράδειγμα να υπάρχουν λίστες με αρκετά ιδρύματα αποδοχής φοιτητών
- Να υπάρχει ξεχωριστή επιλογή με όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες και συνεντεύξεις αν είναι δυνατός από φοιτητές που έχουν παρακολουθήσει στο παρελθόν στο university.
- Περισσότερη και έγκαιρη ενημέρωση από το Γραφείο Διεθνών Σπουδών και τον υπεύθυνο καθηγητή του τμήματος πριν αλλά και κατά τη διάρκεια του Erasmus+
- ενημέρωση όλων των τμημάτων του ΤΕΙ Κρήτης για ότι αφορά το πρόγραμμα Erasmus
- Επικοινωνία της σχολής μας με πανεπιστήμια ή γραφεία εύρεσης εργασίας του εξωτερικού.
- Οι περισσότερες πρακτικές ασκήσεις στην Ελλάδα δεν αξίζουν και πολλοί φοιτητές θα ήθελαν να αποκτήσουν εμπειρία σε καλό εργασιακό περιβάλλον.

Εικόνα 6: ESN TEI OF CRETE

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ERASMUS+
2014 - 2020 programme for Education,
Training, Youth, and Sport

**Εικόνα 7: ERASMUS
PROGRAMME**

Πηγή: Google

6.1 Συμπεράσματα

Από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας καταλαβαίνουμε πόσο σημαντικός είναι ο θεσμός του Erasmus το οποίο αποσκοπεί στη βελτίωση ποιότητας της εκπαίδευσης και στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής της διάστασης μέσω της διακρατικής συνεργασίας των τριτοβάθμιων ιδρυμάτων με σκοπό: Την προώθηση της κινητικότητας φοιτητών, διδακτικού προσωπικού βελτίωση της ακαδημαϊκής αναγνώρισης σπουδών και ακαδημαϊκών τίτλων στην Ε.Ε. Η Ελλάδα αντιμετωπίζει ένα γενικό πρόβλημα προσέλκυσης φοιτητών Erasmus και δυστυχώς δεν ανήκει στη λίστα με τους δέκα πιο δημοφιλείς προορισμούς για Erasmus, ενώ ούτε κάποια από τα Ελληνικά τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα δεν ανήκουν στην λίστα των 100 κορυφαίων ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που δέχονται φοιτητές Erasmus από το εξωτερικό. Μέχρι σήμερα έχουν διεξαχθεί ελάχιστες έρευνες στην Ευρώπη σχετικά με τη λειτουργία και αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων ανταλλαγής φοιτητών και ακόμα λιγότερες έχουν μελετήσει τα επίπεδα ικανοποίησης των φοιτητών από τη συμμετοχή τους σε αυτά.. Σκοπός της εργασίας αυτής ήταν να ερευνήσει τις αιτίες για την μειωμένη συμμετοχή των Ελλήνων φοιτητών στα προγράμματα ανταλλαγών. Να διερευνήσει τον βαθμό στον οποίο είναι ενημερωμένοι οι φοιτητές του ΤΕΙ Κρήτης και τα οφέλη συμμετοχής σε αυτά, να γίνει καταγραφή των ενεργειών που γίνονται σχετικά με την ενημέρωση των φοιτητών από το ΤΕΙ Κρήτης και το γραφείο Διεθνών Σχέσεων, να βρεθούν νέα εργαλεία και ενέργειες για την βελτίωση της πληροφόρησης των φοιτητών γύρω από τα προγράμματα ανταλλαγών και ειδικά του προγράμματος Erasmus και τέλος να βρεθούν προτάσεις ενίσχυσης του ενδιαφέροντος των φοιτητών για συμμετοχή στο πρόγραμμα. Από τα αποτελέσματα της εν λόγω έρευνας προκύπτει ότι . Οι περισσότεροι είναι φοιτητές μηχανικών πληροφορικής (80 άτομα) και ακολουθούν οι φοιτητές της διοίκησης επιχειρήσεων (90 άτομα. Το 55% των ερωτηθέντων είναι επί πτυχίο ενώ οι υπόλοιποι ανήκουν σε μικρότερα εξάμηνα, Το 33% των ερωτηθέντων απάντησε πως συμμετέχει σε δραστηριότητες του ΤΕΙ μερικές φορές, το 20% συχνά, το 22% σπάνια, και το 18% καθόλου. Παρατηρείται πως τα ποσοστά είναι μοιρασμένα όσον αφορά τη συμμετοχή σε δραστηριότητες του ΤΕΙ αν και θα έπρεπε να έχουμε πολύ μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής στα κοινά και στις δραστηριότητες που αφορούν την φοιτητική κοινότητα. Σημαντική πληροφορία είναι πως μόνο το 4% δεν θα ήθελε να εργαστεί στο εξωτερικό ενώ το 71% θα το ήθελε αν του δινόταν η ευκαιρία. Είναι μεγάλο το ποσοστό αυτών που θα ήθελαν να εργαστούν στο εξωτερικό και αναμενόμενο αν αναλογιστεί κανείς την οικονομική κρίση της χώρας και τις ευκαιρίες που υπάρχουν αυτή την στιγμή δυστυχώς εκτός Ελλάδας. Αξίζει να σημειωθεί ακόμα ότι από τους 216 ερωτηθέντες, οι 19 ταξίδεψαν στο εξωτερικό για επαγγελματικούς λόγους, οι 83 για τουρισμό/προσωπικούς λόγους, οι 48 για τουρισμό , προσωπικούς και επαγγελματικούς λόγους, οι 11 για τουρισμό, προσωπικούς, εκπαιδευτικούς και επαγγελματικούς λόγους και οι 45 δεν ταξίδεψαν καθόλου. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει θέληση για ταξίδι στο εξωτερικό αλλά υπάρχουν κάποιοι παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση των φοιτητών .Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι το 67%των ερωτηθέντων δεν έχουν πάρει μέρος σε πρόγραμμα Erasmus ενώ μόνο το 9% έχει συμμετάσχει για πρακτική και το 18% για σπουδές κάτι που δείχνει ότι η συμμετοχή των φοιτητών χρειάζεται ενίσχυση

και προσέλκυση ή μεγαλύτερη ενημέρωση όσον αφορά το πρόγραμμα. Το 81% αυτών που συμμετείχαν σε πρόγραμμα Erasmus είχαν πολύ θετικές εντυπώσεις και μόλις το 3% σχημάτισαν αρνητικές εντυπώσεις. Προκύπτει πως ένα συντριπτικό ποσοστό του δείγματος έχει σχηματίσει πολύ θετικές εντυπώσεις για το Erasmus. Το 19% αυτών που δεν συμμετείχαν σε πρόγραμμα Erasmus δεν σκοπεύουν να το κάνουν στο μέλλον, το 48% δεν είναι σίγουροι/δεν έχουν αποφασίσει, και το 31% σκοπεύουν να συμμετάσχουν. Είναι μικρό το ποσοστό αυτών που δεν θέλουν ούτε στο μέλλον να συμμετέχουν σε πρόγραμμα Erasmus. Όσον αφορά την ενημέρωση, τα 28 άτομα δεν είναι καθόλου ενημερωμένοι για τον θεσμό Erasmus, τα 53 είναι λίγο ενημερωμένα, τα 18 πολύ και οι 44 ερωτηθέντες δηλώνουν πως είναι πολύ ενημερωμένοι. Τη βασική πηγή ενημέρωσης για το Erasmus αποτελούν οι συμφοιτητές και το διαδίκτυο, το προσωπικό του Γραφείου Διεθνών Σχέσεων του ΤΕΙ Κρήτης, οι φίλοι και συμφοιτητές, ακαδημαϊκός υπεύθυνος – καθηγητής.

6.2 Προτάσεις βελτίωσης πληροφόρησης φοιτητών

Όσον αφορά τη βελτίωση της πληροφόρησης των φοιτητών γύρω από το πρόγραμμα Erasmus+ και την ενθάρρυνση της συμμετοχής τους στο πρόγραμμα προτάθηκαν τα εξής από τους ερωτηθέντες:

- ✓ Καλύτερη συνεργασία μεταξύ Γραφείο Διεθνών σχέσεων και ESN. Προγραμματισμός οργανώσεων που να στοχεύουν στην επαφή των μαθητών του ΤΕΙ με τους Erasmus
- ✓ Να είναι πιο κατατοπιστικά τα πράγματα με την αντιστοίχιση των μαθημάτων. Για παράδειγμα να υπάρχουν λίστες με αρκετά ιδρύματα αποδοχής φοιτητών
- ✓ Να υπάρχει ξεχωριστή επιλογή με όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες και συνεντεύξεις αν είναι δυνατός από φοιτητές που έχουν παρακολουθήσει στο παρελθόν στο αντίστοιχο Πανεπιστήμιο.
- ✓ Περισσότερη και έγκαιρη ενημέρωση από το Γραφείο Διεθνών Σπουδών και τον υπεύθυνο καθηγητή του τμήματος πριν αλλά και κατά τη διάρκεια του Erasmus+
- ✓ Ενημέρωση όλων των τμημάτων του ΤΕΙ Κρήτης για ότι αφορά το πρόγραμμα Erasmus
- ✓ Επικοινωνία της σχολής μας με πανεπιστήμια ή γραφεία εύρεσης εργασίας του εξωτερικού.
- ✓ Οι περισσότερες πρακτικές ασκήσεις στην Ελλάδα δεν αξίζουν και πολλοί φοιτητές θα ήθελαν να αποκτήσουν εμπειρία σε καλό εργασιακό περιβάλλον

6.3 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Κατά τη διεξαγωγή της εργασίας παρουσιάστηκαν κάποιες δυσκολίες στο να βρεθούν σπουδαστές από όλα τα τμήματα του ΤΕΙ Κρήτης. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι αυτή είναι μια μικρή αρχή ώστε να γίνουν κ άλλες έρευνες γύρω από τον θεσμό του Erasmus και ίσως βοηθούσε μια μεγαλύτερης έκτασης Πανελλήνια Έρευνα για την Ελλάδα σαν χώρα συνεργάτη του θεσμού ώστε να υπάρχουν και πιο πρόσφατα στατιστικά στοιχεία και με την βοήθεια του ΙΚΥ να αντιληφθούμε την χώρα μας σαν προορισμό φιλοξενίας των ξένων φοιτητών , να δούμε γιατί προτιμούν την χώρα μας και έτσι θα έχουμε ένα μέτρο σύγκρισης με τα ξένα Πανεπιστήμια.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

1. Δαφέρμος, Β. (2005). *Κοινωνική στατιστική με το SPSS*. Θεσσαλονίκη: Ζήτη
2. Ζότο Αλμπάνα , Τόσκα Ελίζαμπέτα ,2015 Πτυχιακή Εργασία, ΤΕΙ Κρήτης, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα :
http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/bah/2015/ZotoAlmpana,ToskaElizampeta/attached-document-1447839368-626682-7187/ZotoAlmpana_ToskaElizampeta2015.pdf
3. Θεοφιλίδης, Χ. (1995). *Η συγγραφή επιστημονικής εργασίας - Από την θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Γ. Δαρδανός
4. Κυριαζή, Ν. (1999). *Η κοινωνιολογική έρευνα. Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
5. Μακράκης, Β. (2005). *Ανάλυση δεδομένων στην επιστημονική έρευνα με την χρήση του SPSS- Από την θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Gutenberg.
6. Μαράντος, Π. (1999). Εκπαίδευση και μέσα μαζικής επικοινωνίας: η χρήση των ΜΜΕ στην εκπαίδευση. (Διδακτορική Διατριβή) Πάντειο Πανεπιστήμιο / Τμήμα κοινωνιολογίας, Αθήνα.
7. Μαύρος, Δ. και Σιώμκος, Γ. (2008). Έρευνα αγοράς. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
8. Μπαλτάς, Γ. & Παπασταθοπούλου Π., 2013, Συμπεριφορά καταναλωτή, Αθήνα: Rosili
9. Παπαδόπουλος Ι. (2010). *Μάρκετινγκ επίπλων & προϊόντων ξύλου*. Αθήνα: Αθ. Σταμούλης.
10. Παρασκευόπουλος, Ι. (1984). Στοιχεία περιγραφικής και επαγωγικής στατιστικής. Αθήνα: Ιδίου.
11. Παρασκευόπουλος, Ι.Ν. (1990Β). Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας. Τόμος Β. Αθήνα: Προσωπική έκδοση.
12. Σιάρδος, Γ. (2005β). *Μεθοδολογία κοινωνιολογικής έρευνας*. Θεσσαλονίκη: Ζήτη
13. Τζωρτζάκης, Κ. & Τζωρτζάκη, Α. (2002). *Αρχές Marketing: Η ελληνική προσέγγιση*. Αθήνα: Rosili.
14. Kotler, P & Keller K, 2006, Μάρκετινγκ Μάνατζμεντ /Marketing Management, Αθήνα:Κλειδάριθμος

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

1. Berthouex, P. & Brown, L. (2002). *Statistics for environmental engineers*. Boca Raton, Florida: Lewis Publishers.
2. Bento, J. P. C., 2014, The determinants of international academic tourism demand in Europe, *Tourism Economics*, 20(3), pp. 611-28
3. Borg, W.R and Gall, M.D., (1989). *Educational research: An introduction* (5th edition) New York: Longman.
4. Howard, k. and Sharp, J. (1996). Η επιστημονική μελέτη. (μτφ. Β. Νταλάκου). Αθήνα: Gutenberg.
5. Javeau, C. (1996). Η έρευνα με ερωτηματολόγιο. Το εγχειρίδιο του καλού ερευνητή. (μτφ. Κ. Τζαννόνε-Τζώρτζη). Αθήνα: τυπωθήτω, Γιώργος Δαρδανός. (έτος έκδοσης πρωτοτύπου 1970).
6. Johnson, B. & Christensen, L. (2004). *Educational research*. Boston, USA: Pearson Education Inc.
7. Verma, G. and Mallick, K. (2004) Εκπαιδευτική έρευνα: Θεωρητικές προσεγγίσεις και τεχνικές. (ΜΤΦ Α. Παπασταμάτης) Αθήνα: Γ. Δαρδανός.
8. Rodriguez G.,C, Bustillo M. R, & Mariel P., 2010, The determinants of international student mobility flows: an empirical study on the Erasmus programme, *Higher Education*, 62(4), pp. 413-30
9. Wilson, N. & McLean, S. (1994). *Questionnaire design: a practical introduction*. University of Ulster Press: Newtown Abbey.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ:

1. Βικιπαίδεια (2015), Πρόγραμμα Erasmus, Διαθέσιμο στην σελίδα: https://en.wikipedia.org/wiki/Erasmus_Programme (Τελευταία Προβολή 10/02/17)
2. ΓΠΑ,2015,25 Χρόνια Erasmus “Αργυρούν Ιωβήλαιον” Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.european.aua.gr/wp-content/uploads/2015/07/passam.pdf> (Τελευταία Προβολή 14/04/17)
3. Διεθνές Δίκτυο Ανταλλαγής Φοιτητών Erasmus Κρήτης, Τι είναι το ESN-Πρόγραμμα Erasmus ,Διαθέσιμο στην σελίδα : <http://teicrete.esngreece.gr/content/what-esn> (Τελευταία Προβολή, 18/04/17)
4. Δίκτυο Επαγγελματικής Κατάρτισης, 2013, Το νέο πρόγραμμα Erasmus Plus, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.trainingnet.gr/news/item/89-t%CE%BF-%20%CE%BD%CE%AD%CE%BF-%20%CF%80%CF%81%CF%8C%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1-%20erasmus-plus> (Τελευταία Πρόσβαση 27/03/2015)
5. Επαμεινώνδας Πανάς

Συντ. Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, 23/09/2015, Το πολιτικό σύστημα <<παγιδεύτηκε>> Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://www.huffingtonpost.gr/epameinondas-panas/-_1689_b_8183352.html (Τελευταία Προβολή 20/04/17)

6. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Βρυξέλλες, 30 Ιανουαρίου 2012, Συχνές ερωτήσεις: Πρόγραμμα Erasmus, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-12-54_el.htm (Τελευταία Πρόσβαση 15/02/17)
7. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Οδηγός Erasmus, Έκδοση 1 (2017): 20/10/2016 Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus/files/files/resources/erasmus-plus-programme-guide_en.pdf (Τελευταία προβολή 10/3/17)
8. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Οδηγός Προγράμματος Mundus, 2013, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/programme/documents/2014/em_program_meguide_nov2013_en.pdf (Τελευταία Προβολή 8/03/2017)
9. Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), 2015, Τι είναι το πρόγραμμα Erasmus, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://erasmus.uop.gr/index.php/---erasmus> (Τελευταία Πρόσβαση 17/02/2017)
10. Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), 2015, Κινητικότητα φοιτητών για Σπουδές και για Πρακτική Άσκηση, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://www.iky.gr/el/2014-07-16-11-07-26/kinhtikothta-foithwn-gia-spydes-kai-praktikh-askhsh> (Τελευταία Προβολή 14/03/17)
11. Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) 2014, „Μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το αντίκτυπο του προγράμματος Erasmus επιβεβαιώνει ότι το πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών της ΕΕ τονώνει την απασχολησιμότητα και την επαγγελματική κινητικότητα” <https://www.iky.gr/el/erasmusplus-vivliothiki/item/1789-deltio-tipou-gia-to-erasmus> (Τελευταία Προβολή 16/04/17)
12. Κωνσταντίνου Ελένη, 2014, Σημαντικό Εφόδιο το Erasmus για τον απόφοιτο που ψάχνει δουλειά. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.kathimerini.gr/710446/opinion/epikairothta/arxeio-monimes-sthles/h-genia-toy-diadiktouy>
13. Λακασάς Απόστολος, 2015, Το πρόγραμμα Erasmus “κινδυνεύει”. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.kathimerini.gr/822408/article/epikairothta/ellada/to-programma-erasmus-kindynevei> (Τελευταία Προβολή 27/03/17)
14. Παπαχελάς Αλέξης, 2008, Η γενιά του Διαδικτύου, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.kathimerini.gr/710446/opinion/epikairothta/arxeio-monimes-sthles/h-genia-toy-diadiktouy> (Τελευταία Προβολή 20/03/2017)

15. Times Higher Education, 2015, Ισπανία ο πιο διάσημος προορισμός Erasmus, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://www.timeshighereducation.com/news/spain-most-popular-erasmus-destination> (Τελευταία Προβολή 29/04/17)
16. Caren Hollowell , Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.ikidcenters.com/> (Τελευταία Προβολή 27/04/2017)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΜΕΡΟΣ 1: ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1) Φύλλο: Άνδρας Γυναίκα

2) Ηλικία: Έως 20 ετών 20 +

3) Σε ποιο τμήμα του ΤΕΙ Κρήτης σπουδάζετε: .....

4) Σε ποιο εξάμηνο σπουδών βρίσκεστε? Α Β Γ Δ Ε ΣΤ Ζ Η+

5) Πόσα μαθήματα οφείλετε έως σήμερα (σε σχέση με αυτά που αντιστοιχούν στο πρόγραμμα σπουδών μέχρι τώρα); Συμπληρώστε αριθμό:.....

6) Συμμετέχετε σε εκπαιδευτικές και συναφείς δραστηριότητες του ΤΕΙ ή του τμήματός σας (σεμινάρια, εκδηλώσεις κ.α.);

Καθόλου Σπάνια Μερικές φορές Συχνά Πολύ Συχνά

7) Ποια η άποψή σας για τα παρακάτω:

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πάρα Πολύ
Σε ποιο βαθμό σας αρέσει να ταξιδεύετε στο εξωτερικό;					
Αν είχατε τη δυνατότητα, θα θέλατε να σπουδάσετε στο εξωτερικό?					
Θα θέλατε να εργαστείτε στο εξωτερικό αν σας δινόταν η κατάλληλη ευκαιρία?					

8) Έχετε ταξιδέψει στο εξωτερικό?

Ναι, για τουρισμό/Προσωπικούς λόγους
Ναι, για εκπαιδευτικούς λόγους

Ναι, για επαγγελματικούς λόγους

Όχι

9) Έχετε συμμετάσχει στο πρόγραμμα Erasmus+;

- Ναι, για σπουδές
- Ναι, για πρακτική άσκηση
- Όχι

10) Εάν έχετε συμμετάσχει στο πρόγραμμα Erasmus+, ποιες είναι οι εντυπώσεις από την συμμετοχή σας; (Εάν δεν έχετε συμμετάσχει, μην απαντήσετε αυτή την ερώτηση.)

- Πολύ Θετικές
- Θετικές
- Μέτριες
- Ελαφρώς Αρνητικές
- Αρνητικές

11) Εάν δεν έχετε συμμετάσχει, σκοπεύετε να το κάνετε στο μέλλον;

- Ναι
- Δεν είμαι σίγουρη/ος – Δεν έχω αποφασίσει
- Όχι

ΜΕΡΟΣ 2ο: ΒΑΘΜΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS+

12) Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι είστε ενημερωμένοι για το θεσμό του Erasmus;

- Καθόλου (αν επιλέξατε καθόλου, παραλείψτε την επόμενη ερώτηση)
- Λίγο
- Μέτρια
- Πολύ
- Πάρα πολύ

13) Ποια είναι η βασική πηγή πληροφόρησή σας γύρω από το Erasmus+; (μπορείτε να επιλέξετε μέχρι 2)

- Οικογένεια
- Φίλοι / Συμφοιτητές
- Το προσωπικό του Γραφείου Διεθνών Σχέσεων του ΤΕΙ Κρήτης
- Η ιστοσελίδα του Γραφείου Διεθνών Σχέσεων του ΤΕΙ Κρήτης
- Ο Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος τμήματος για το πρόγραμμα / Καθηγητές του τμήματος
- Το Διαδίκτυο

Άλλο : .....(παρακαλώ συμπληρώστε)

14) Έχετε επισκεφθεί το Γραφείο Διεθνών Σχέσεων του ΤΕΙ Κρήτης για παροχή πληροφοριών σε σχέση με το πρόγραμμα Erasmus+;

Ναι, αρκετές φορές

Ναι, μία φορά

Όχι

15) Έχετε επισκεφθεί την ιστοσελίδα του Γραφείου Διεθνών Σχέσεων του ΤΕΙ Κρήτης;

Ναι

Όχι

16) Ποια η άποψή σας σε σχέση με τα παρακάτω (1=Διαφωνώ πλήρως, 5=Συμφωνώ πλήρως)

	1	2	3	4	5
Το προσωπικό του Γραφείου Δ.Σ. είναι φιλικό προς τους φοιτητές και έχει τη διάθεση να δώσει πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα Erasmus+					
Η πληροφόρηση που παρέχεται από το προσωπικό του Γραφείου Δ.Σ. καλύπτει ότι χρειάζεται να γνωρίζει ένας φοιτητής σχετικά με το Erasmus+					
Η συνεργασία του προσωπικού του Γραφείου Δ.Σ. πριν την αναχώρηση ενός φοιτητή του ΤΕΙ για το εξωτερικό είναι πολύ ικανοποιητική					
Η συνεργασία του προσωπικού του Γραφείου Δ.Σ. μετά την επιστροφή ενός φοιτητή από το εξωτερικό είναι πολύ					

ικανοποιητική.					
Η ιστοσελίδα του Γραφείου Δ.Σ. είναι εύχρηστη και φιλική προς το χρήστη.					
Η ιστοσελίδα του Γραφείου Δ.Σ. έχει επαρκή πληροφόρηση σχετικά με το πρόγραμμα Erasmus+					
Οι ημερίδες που διοργανώνονται από το Γραφείο Δ.Σ. για το πρόγραμμα Erasmus+ είναι αρκετά κατατοπιστικές για τους φοιτητές του ΤΕΙ Κρήτης					

17) Ποιό από τα παρακάτω θεωρείτε ότι θα βοηθούσαν στη βελτίωση της πληροφόρησης των φοιτητών γύρω από το πρόγραμμα Erasmus (Επιλέξτε μέχρι 3).

- Συστηματική αναφορά στο πρόγραμμα Erasmus από τους καθηγητές του τμήματος.
- Συστηματική οργάνωση εκδηλώσεων ενημέρωσης από το Γραφείο Διεθνών Σχέσεων του ΤΕΙ
- Παροχή λεπτομερούς πληροφόρησης και καθοδήγησης μέσα από την ιστοσελίδα του Γραφείου Διεθνών Σχέσεων του ΤΕΙ
- Η ύπαρξη περισσότερων ενημερωτικών εντύπων (φυλλάδια, αφίσες...)
- Η ενεργοποίηση των φοιτητών που έχουν συμμετάσχει στο πρόγραμμα στο παρελθόν
- Η συνεργασία του Γραφείου Διεθνών Σχέσεων του ΤΕΙ με το Erasmus Student Network (ESN)
- Άλλο .....

18. Ποιος από τους παρακάτω παράγοντες θεωρείτε ότι λειτουργεί ανασταλτικά στην απόφαση των φοιτητών να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα Erasmus+; (Επιλέξτε έως 3):

- Δεν υπάρχει έγκριση ή ενθάρρυνση από το οικογενειακό περιβάλλον
- Δεν υπάρχουν κι άλλοι φίλοι που θα ήθελαν να συμμετάσχουν την ίδια περίοδο
- Μη εξοικείωση με την ιδέα του εξωτερικού
- Δε θεωρούν την εμπειρία του Erasmus σημαντική
- Μη επαρκής γνώση της ξένης γλώσσας
- Προβληματισμός σε σχέση με την διαμονή (εύρεση κατοικίας, ευκολία στη διατροφή κτλ).

- Δυσκολία στην αντιστοίχιση με τα μαθήματα με το ίδρυμα υποδοχής.

- Η γραφειοκρατία κατά τη διαδικασία έγκρισης αλλά και μετά την επιστροφή.

- Άλλο .....

19) Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι ένας φοιτητής που συμμετέχει στο πρόγραμμα Erasmus+ ωφελείται σε καθένα από τους παρακάτω τομείς;

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πάρα Πολύ
Γνωριμία και εξοικείωση με διαφορετικές κουλτούρες & πολιτισμούς.					
Βελτίωση της γνώσης ξένων γλωσσών					
Βελτίωση του βιογραφικού του					
Ανάπτυξη των ακαδημαϊκών του προσόντων					
Απόκτηση νέων φίλων					

20) Υπάρχει κάτι άλλο που θα θέλατε να προτείνετε σχετικά με τη βελτίωση της πληροφόρησης των φοιτητών γύρω από το πρόγραμμα Erasmus+ και την ενθάρρυνση της συμμετοχής στους στο πρόγραμμα;

.....

.....

.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΣΕΛΑ

Διάγραμμα 1: Κατηγοριοποίηση Προγραμμάτων ,Πηγή:European Commission,(2017).....	15
Διάγραμμα 2: Χρονοδιάγραμμα Erasmus, Πηγή:Wikipedia(2014).....	19
Διάγραμμα 3:Ιστορικό Διάγραμμα Erasmus ,Πηγή:I.K.Y (2015).....	20
Διάγραμμα 4: Κινητικότητα Erasmus για σπουδές Πηγή:ESN GREECE.....	21
Διάγραμμα 5:Χώρες με την μεγαλύτερη επισκεψιμότητα., Πηγή: European Commission (2014).....	22
Διάγραμμα 6:Στατιστικά στοιχεία εισερχόμενων-εξερχόμενων φοιτητών κατά τα έτη 2013-2014 Πηγή:I.K.Y(2014).....	27
Διάγραμμα 7: Τα 10 Top Ιδρύματα για σπουδές Πηγή: I.K.Y(2014).....	28
Διάγραμμα 8:Μηνιαία ποσά επιχορήγησης φοιτητών για σπουδές Πηγή:I.K.Y (2014).....	29
Διάγραμμα 9: Μηνιαία ποσά επιχορήγησης φοιτητών για πρακτική Πηγή:I.K.Y. (2014).....	29
Διάγραμμα 10: Μέσος Όρος φοιτητομηνών για σπουδές Πηγή: I.K.Y(2014).....	30
Διάγραμμα 11: Μέσος Όρος φοιτητομηνών για πρακτική Πηγή:I.K.Y(2014).....	30
Διάγραμμα 12: Top Χώρες Υποδοχής Πηγή: I.K.Y(2013).....	31
Διάγραμμα 13: Ποσοστό φοιτητών Erasmus που παρακολουθούν προγράμματα σπουδών για να βελτιώσουν την απασχολησιμότητα τους στο εξωτερικό και Ποσοστό Ανεργίας των νέων Πηγή: I.K.Y(2014).....	32
Διάγραμμα 14:Το πρόγραμμα Erasmus και οι εργοδότες Πηγή: I.K.Y (2014).....	33

Διάγραμμα 15: Διαχρονική εξέλιξη της αποχής στις Εθνικές Εκλογές της χώρας Πηγή: Πάνας Επαμεινώνδας, (2015).....	40
Διάγραμμα 16: Βασικά γνωρίσματα επιστημονικής έρευνας. Πηγή: Θεοφιλίδης (1995).....	44
Διάγραμμα 17: Φύλο Σπουδαστών	49
Διάγραμμα 18: Συμμετοχή φοιτητών Erasmus ανάλογα με το φύλο.....	50
Διάγραμμα 19: Ηλικία Ερωτηθέντων φοιτητών.....	50
Διάγραμμα 20: Φοιτητές που συμμετείχαν στο πρόγραμμα ανάλογα το τμήμα που σπουδάζουν.....	52
Διάγραμμα 21: Εξάμηνο Σπουδών	52
Διάγραμμα 22: Αριθμός μαθημάτων που χρωστάνε οι φοιτητές.....	53
Διάγραμμα 23: Συμμετοχή στην φοιτητών σε δραστηριότητες του ΤΕΙ.....	54
Διάγραμμα 24: Άποψη των σπουδαστών σχετικά με τα ταξίδια στο εξωτερικό.....	54
Διάγραμμα 24.1: Δυνατότητα σπουδών στο εξωτερικό.....	55
Διάγραμμα 24.2: Δυνατότητα εργασίας στο εξωτερικό.....	55
Διάγραμμα 25: Συμμετοχή σε πρόγραμμα Erasmus.....	57
Διάγραμμα 26: Εντυπώσεις από την συμμετοχή στο πρόγραμμα Erasmus.....	57
Διάγραμμα 27: Μελλοντική Συμμετοχή στο πρόγραμμα.....	58
Διάγραμμα 28: Επίσκεψη γραφείου διεθνών σχέσεων ΤΕΙ Κρήτης για παροχή πληροφοριών.....	60
Διάγραμμα 29: Επίσκεψη στην ιστοσελίδα του γραφείου διεθνών σχέσεων του ΤΕΙ Κρήτης.....	60

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΕΙΚΟΝΕΣ	ΣΕΛ
Εικόνα 1: Άτομα που συμμετείχαν στο Erasmus Πηγή: I.K.Y (2014).....	9
Εικόνα 2: Έρασμος. Πίνακας του Χόλμπαϊν, Πηγή: Wikipedia.....	18
Εικόνα 3: Τοιχογραφία Πηγή: Google(2017).....	25
Εικόνα 4: Κινητικότητα φοιτητών ανά ειδικότητα , Πηγή: Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.....	26
Εικόνα 5: Πινακίδες με ονόματα χωρών Πηγή: Google.....	42
Εικόνα 6: ESN TEI OF CRETE Πηγή: ESN OF CRETE.....	65
Εικόνα 7: ERASMUS PROGRAMME Πηγή: Google.....	66

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

ΠΙΝΑΚΕΣ	ΣΕΛ
Πίνακας 1: Οι 10 πιο διάσημες χώρες που λαμβάνουν φοιτητές Πηγή: Ellie Bothwell (2017).....	23
Πίνακας 2: Οι 10 πιο διάσημες χώρες που αποστέλλουν φοιτητές Πηγή: Ellie Bothwell (2017).....	24
Πίνακας 3: Αριθμός Ελλήνων Πτυχιούχων φοιτητών στα Ιδρύματα Πηγή:ΕΛ.ΣΤΑΤ(2014).....	26
Πίνακας 4: Σχολή – Τμήμα φοίτησης.....	51
Πίνακας 5: Λόγοι επίσκεψης στο εξωτερικό.....	56
Πίνακας 6: Βαθμός ενημέρωσης για τον θεσμό του ERASMUS.....	59
Πίνακας 7: Πηγή πληροφόρησης για το ERASMUS.....	59
Πίνακας 8: Άποψη ερωτηθέντων σε σχέση με τα παρακάτω.....	61
Πίνακας 9: Βελτίωση της πληροφόρησης των φοιτητών γύρω από το πρόγραμμα Erasmus.....	62
Πίνακας 10: Παράγοντες που λειτουργούν ανασταλτικά στην απόφαση των φοιτητών να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα Erasmus.....	63
Πίνακας 11: Τομείς που ωφελείται ο φοιτητής από ένα πρόγραμμα ERASMUS.....	64

ΤΕΙ Κρήτης
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΕΙ Κρήτης
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ